

Ontdek Europa!

Europese Unie

Deze brochure *Ontdek Europa!* en de bijbehorende docentenhandleiding zijn te vinden op:
http://europa.eu/teachers-corner/index_nl.htm
<http://bookshop.europa.eu>

Europese Commissie
Directoraat-generaal Communicatie
Publicaties
Brussel
BELGIË

Tekst bijgewerkt in mei 2014
Illustraties: Birte Cordes en Ronald Köhler

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2014

ISBN 978-92-79-38226-0
doi:10.2775/76044

44 blz. (21 × 29,7 cm) + uitneembaar boekje (10,5 × 14,8 cm)
© Europese Unie, 2014
Reproductie is toegestaan

Printed in Belgium

GEDRUKT OP CHLOORVRIJ GEBLEEKT PAPIER

Ontdek Europa!

Hallo! Welkom in Europa!

Wij komen uit verschillende landen en wij spreken verschillende talen, maar in dit werelddeel zijn wij thuis.

Kom met ons mee, dan gaan we samen Europa ontdekken! Het wordt een avontuurlijke reis door de tijd en de ruimte, en je zult een heleboel interessante dingen ontdekken.

In de loop van onze ontdekkingsreis kun je testen hoeveel je hebt geleerd. Ga naar onze website <http://europa.eu/kids-corner>. Daar vind je het spel „Ontdek Europa!” en andere quizzen en spellen over Europa.

Zet je ontdekkingsreis voort op school! Vraag je leraar om meer te vertellen over de thema's in dit boek. Doe dan verder onderzoek in de schoolbibliotheek of op internet. Je kunt zelfs een eigen boekje schrijven over wat je hebt ontdekt.

Klaar? Dan gaan we van start!

Inhoud

	Bladzijde
Een werelddeel om te ontdekken	3
Vervoer	6
Talen in Europa	8
Klimaat en natuur	10
Landbouw	13
De zee	15
Een reis door de tijd	19
Veertig beroemde gezichten — Uitneembaar boekje	
Het verhaal van de Europese Unie	30
Wat doet de EU?	34
De EU en haar burens — Kaart	37
De landen van de Europese Unie	38
„Ontdek Europa!” — Quiz	39
Hoe neemt de EU besluiten?	40
Hoe ziet de toekomst eruit?	42
Nuttige links voor jou en jouw leraar	44

Een werelddeel om te ontdekken

Europa is een van de zeven werelddelen. De andere zijn Afrika, Antarctica, Australië/Oceanië, Azië, Noord-Amerika en Zuid-Amerika.

Europa strekt zich uit van de Noordpool in het noorden tot aan de Middellandse Zee in het zuiden, en van de Atlantische Oceaan in het westen tot aan het Oeralgebergte (in Rusland) in het oosten. Het heeft een heleboel rivieren, meren en gebergten. Op de kaart op bladzijde 4 lees je hoe de belangrijkste heten.

De hoogste berg van Europa is de Elbroes in het Kaukasusgebergte, op de grens tussen Rusland en Georgië. De hoogste top van deze berg ligt 5 642 meter boven zeeniveau.

De hoogste berg van West-Europa is de Mont Blanc, in de Alpen, op de grens tussen Frankrijk en Italië. De top van deze berg ligt 4 800 meter boven de zeespiegel.

In de Alpen ligt ook het Meer van Genève, het grootste zoetwatermeer van West-Europa. Het ligt tussen Frankrijk en Zwitserland, is wel 310 meter diep en bevat 89 biljoen liter water.

Het grootste meer van Midden-Europa is het Balatonmeer in Hongarije. Het is 77 kilometer (km) lang en beslaat ongeveer 600 vierkante kilometer (km²). In Noord-Europa zijn nog grotere meren, bijvoorbeeld het Saimaameer in Finland (1 147 km²) en het Vänermeer in Zweden (ruim 5 500 km²). Het grootste meer van heel Europa is het Ladogameer. Het ligt in Noordwest-Rusland en is qua grootte het veertiende meer ter wereld. Zijn oppervlakte beslaat 17 700 km².

© Michael/Pixelio

De Elbroes, de hoogste berg van Europa.

© Pixelio

Het Meer van Genève, in de Alpen.

© Kratos May/Flickr

Het Saimaameer in Finland.

Het werelddeel Europa

*Delta
van de Donau,
Roemenië.*

© Pixelio

Een van de langste rivieren van Europa is de Donau. Hij ontspringt in het Zwarte Woud in Duitsland en stroomt vervolgens in oostelijke richting door Oostenrijk, Slowakije, Hongarije, Kroatië, Servië, Bulgarije, Moldavië, Oekraïne en Roemenië. Daar mondt hij in de vorm van een delta uit in de Zwarte Zee. Alles bij elkaar is de rivier zo'n 2 850 km lang.

*De Loirevallei staat
bekend om
zijn mooie kastelen.*

© Flickr

Andere grote rivieren zijn de Rijn (ongeveer 1 320 km lang), de Elbe (ongeveer 1 170 km lang), de Loire en de Vistula (allebei ruim 1 000 km lang). Kun jij ze vinden op de kaart?

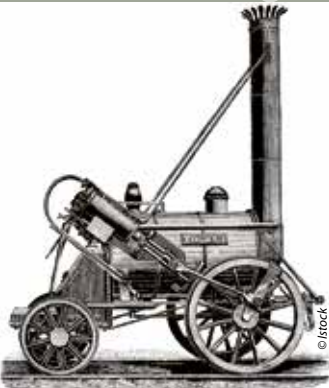
*Een vrachtschip
op de Rijn.*

© Fridmar Damn/Corbis

Grote rivieren zijn handig om dingen te vervoeren. Er worden allerlei soorten goederen op schepen geladen, die ze over de rivier vervoeren tussen de zeehavens van Europa en steden die ver in het binnenland liggen.

Vervoer

„De Raket“ („the Rocket“) van Stephenson.

Wist je dat de spoorweg in Europa is uitgevonden? George Stephenson bouwde in 1825 in Engeland de eerste passagierstrein. Zijn beroemdste locomotief, „de Raket“ („the Rocket“), behaalde een snelheid van meer dan 40 kilometer per uur (km/h). — Dat was in die tijd razendsnel!

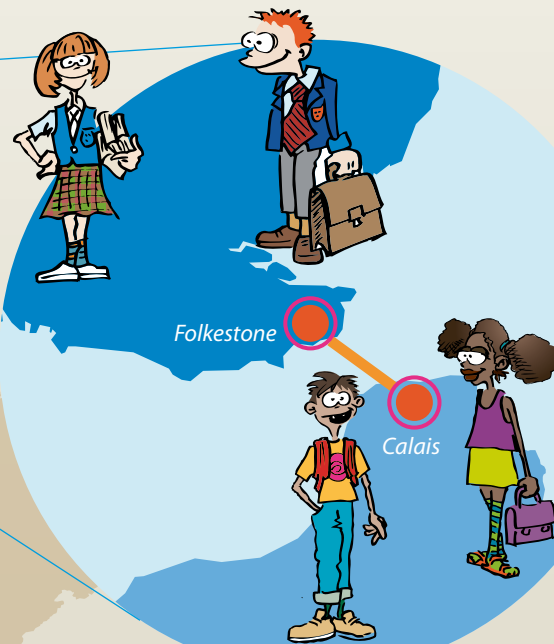
De elektrische hogesnelheidstreinen die we vandaag de dag in Europa kennen, zijn niet te vergelijken met die eerste stoommachines. Ze zijn heel comfortabel en rijden met snelheden van soms wel 330 km/h over speciaal aangelegde spoorlijnen. Er worden voortdurend nieuwe spoorlijnen aangelegd, zodat mensen snel tussen de grote Europese steden heen en weer kunnen reizen.

Bij het aanleggen van deze wegen en spoorlijnen liggen gebergten, brede rivieren of zelfs de zee in de weg. Daarom hebben ingenieurs lange bruggen en tunnels gebouwd. De langste wegtunnel in Europa is de Laerdaltunnel in Noorwegen, tussen Bergen en Oslo. Deze is meer dan 24 km lang en is in 2000 opengesteld.

De langste spoortunnel van Europa is de Kanaaltunnel. Door deze tunnel, die meer dan 50 km lang is, rijden de Eurostar-hogesnelheidstreinen onder de zee heen en weer tussen Calais in Frankrijk en Folkestone in Engeland.

Folkestone

Calais

Eurostar-treinen in het St Pancras-station (Londen).

© Colin Garratt/Corbis

De hoogste brug ter wereld (245 meter) is het Millau-viaduct in Frankrijk, dat in 2004 is opengesteld.

Twee van de langste bruggen van Europa zijn de Øresund-verkeers- en spoorbrug (16 km lang) tussen Denemarken en Zweden, en de Vasco da Gama-verkeersbrug (ruim 17 km lang) over de Taag in Portugal. Deze laatste is genoemd naar de beroemde ontdekkingsreiziger Vasco da Gama, over wie je in het hoofdstuk „Een reis door de tijd” meer kunt lezen.

De hoogste brug ter wereld:
het Millau-viaduct in Frankrijk.

Het snelste passagiersvliegtuig
ooit: de Concorde.

Het grootste passagiersvliegtuig
ter wereld: de Airbus A380.

Natuurlijk wordt er ook per vliegtuig door Europa gereisd: vliegen gaat immers snel. Sommige van de beste vliegtuigen ter wereld worden in Europa gebouwd, de Airbus bijvoorbeeld. De onderdelen van de Airbus worden in verschillende Europese landen gemaakt, en daarna zet een team van technici het hele vliegtuig in elkaar.

Het snelste passagiersvliegtuig aller tijden, de Concorde, was door een team van Franse en Britse ingenieurs ontworpen. De Concorde kon een snelheid van 2 160 km/h bereiken — twee keer de snelheid van het geluid — en kon in minder dan drie uur de Atlantische Oceaan oversteken! (De meeste vliegtuigen doen daar acht uur over.) De Concorde maakte zijn laatste vlucht in 2003.

Maar nog veel sneller dan vliegtuigen zijn ruimtevaartuigen zoals de Ariane — een project van verschillende Europese landen samen. De Ariane-raket is niet bedoeld om mensen de ruimte in te sturen, maar om satellieten te lanceren die nodig zijn voor televisie- en mobiele netwerken, voor wetenschappelijk onderzoek en nog veel meer. Veel satellieten in de hele wereld worden tegenwoordig met behulp van deze Europese raketten gelanceerd.

Het succes van de Concorde, de Airbus en de Ariane laat zien hoeveel er bereikt kan worden als Europese landen samenwerken.

Talen in Europa

In Europa worden veel verschillende talen gesproken. De meeste van deze talen behoren tot een van de drie grote taalgroepen of „families“: Germaans, Romaans en Slavisch. De talen in elk van deze groepen lijken onderling op elkaar omdat ze van dezelfde stamtaal komen. Zo stammen de Romaanse talen af van het Latijn, de taal die de Romeinen spraken.

Zo zeg je „goedemorgen” of „hallo” in enkele van deze talen:

Germaans

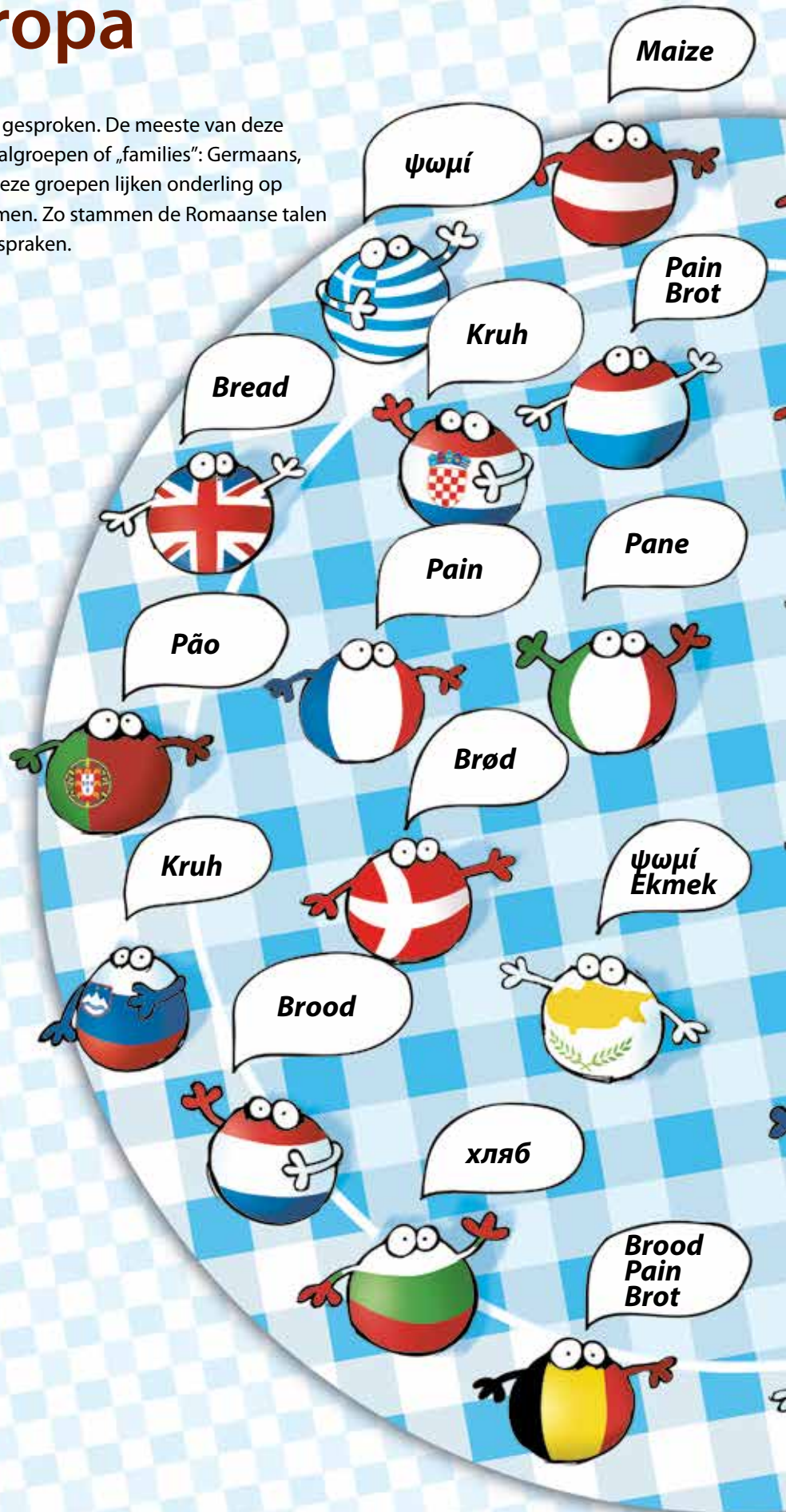
Deens	Godmorgen
Duits	Guten Morgen
Engels	Good morning
Nederlands	Goedemorgen
Zweeds	God morgon

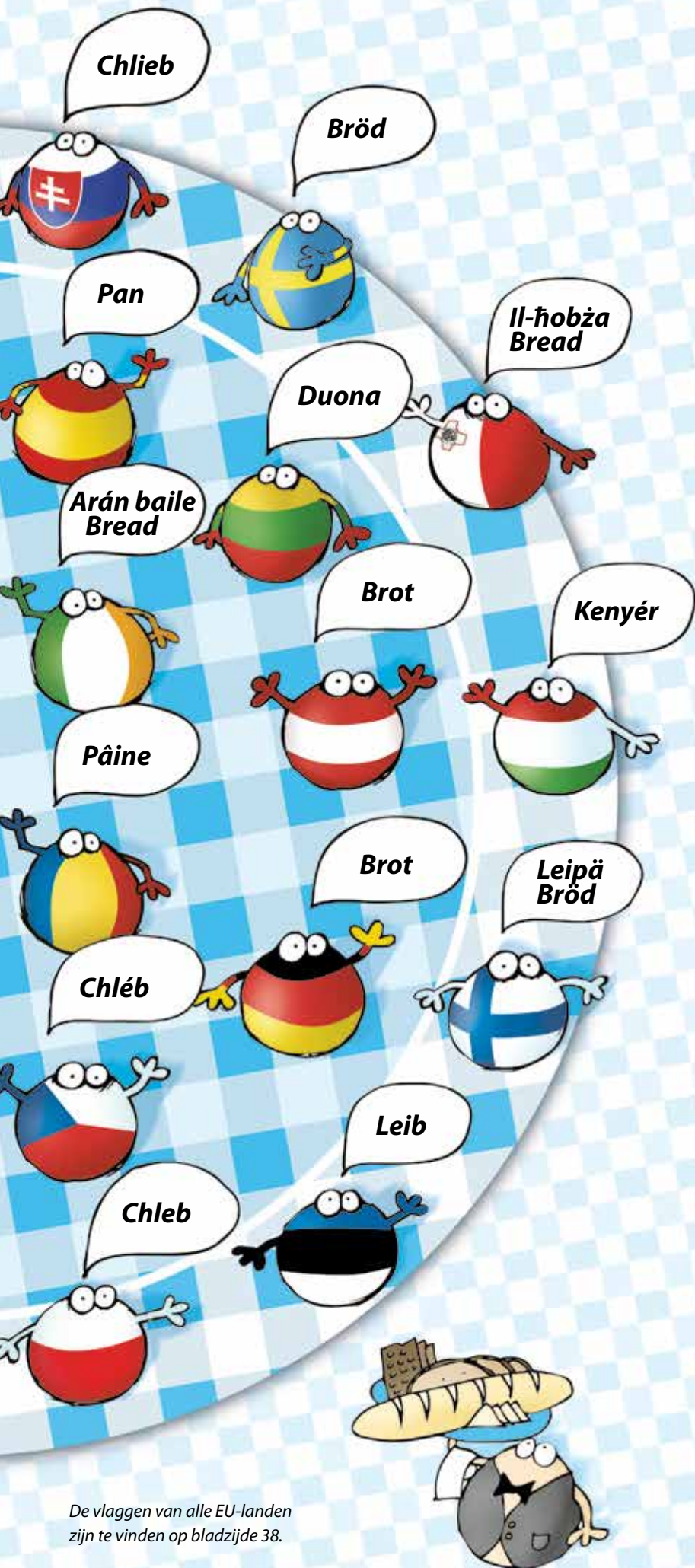
Romaans

Frans	Bonjour
Italiaans	Buongiorno
Portugees	Bom dia
Roemeens	Bună dimineața
Spaans	Buenos días

Slavisch

Bulgaars	Dobró útro
Kroatisch	Dobro jutro
Pools	Dzień dobre
Sloveens	Dobro jutro
Slowaaks	Dobré ráno
Tsjechisch	Dobré ráno

Chlieb

Bröd

Pan

Il-ħobza Bread

Duona

Arán baile Bread

Brot

Kenyér

Pâine

Brot

Leipä Bröd

Chléb

Leib

Chleb

De vlaggen van alle EU-landen zijn te vinden op bladzijde 38.

Het is niet moeilijk de overeenkomsten tussen deze voorbeelden te zien. Maar er zijn ook andere Europese talen die veel minder of zelfs helemaal niet met elkaar verwant zijn.

Zo zeg je „goedemorgen” of „hallo” in enkele van deze talen:

Baskisch	Egun on
Bretons	Demat
Catalaans	Bon dia
Estisch	Tere hommikust
Fins	Hyvää huomenta
Gaelic (Schots)	Madainn mhath
Grieks	Kalimera
Hongaars	Jó reggelt
Iers	Dia dhuit
Lets	Labrit
Litouws	Labas rytas
Maltees	L-Għodwa t-Tajba
Welsh	Bore da

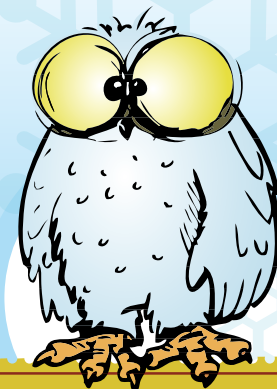
In de taal van het Roma-volk, dat verspreid over heel Europa woont, is „goedemorgen” Lasho dyes.

Talen leren is niet alleen leuk om te doen, het is ook belangrijk als je in een werelddeel als Europa woont. Velen van ons gaan in andere Europese landen op vakantie en leren daar mensen kennen. Dat is een prachtige kans om de verschillende talen die we hebben geleerd te gebruiken.

De poolvos ...

Klimaat en natuur

... en de sneeuwuil hebben
een goede schutkleur.

De meeste delen van Europa hebben een gematigd klimaat. — Niet te warm en ook niet te koud. De koudste streken liggen in het hoge noorden en in de bergen. De warmste plekken liggen in het diepe zuiden en het zuidoosten.

Het warmst en droogst is het in de zomer (van pakweg juni tot september) en het koudst is het in de winter (van pakweg december tot maart).

De zomers van 2006 en 2010 hebben in Europa warmterecords gebroken. Wijst dit op een klimaatverandering? Dat is een wereldwijd probleem dat alleen kan worden opgelost wanneer alle landen samenwerken.

De winter doorkomen

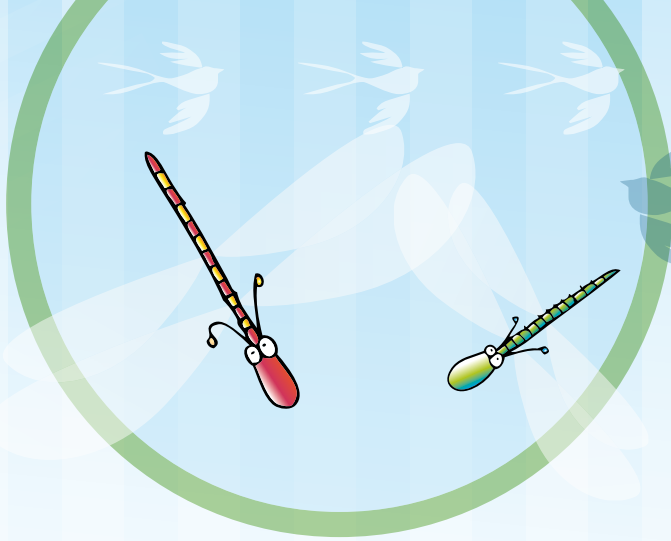
Wilde dieren in koude gebieden hebben meestal een dikke vacht of een dicht verenkleed om zich warm te houden, vaak wit van kleur om niet op te vallen in de sneeuw. Sommige dieren slapen de hele winter om energie te sparen: ze houden een winterslaap.

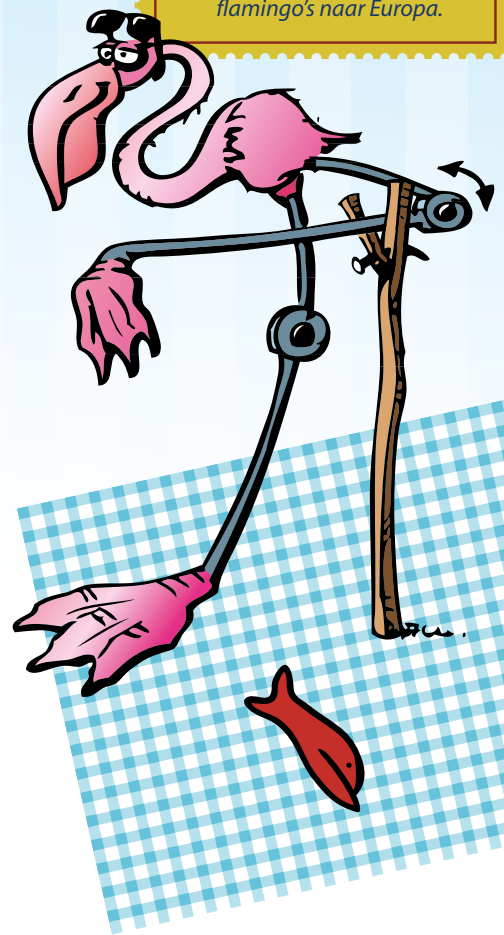
© Klaus Hackenberg/Corbis

De Europese bruine beer
leeft in de bergen.
Hij houdt een winterslaap.

In het voorjaar komen zelfs flamingo's naar Europa.

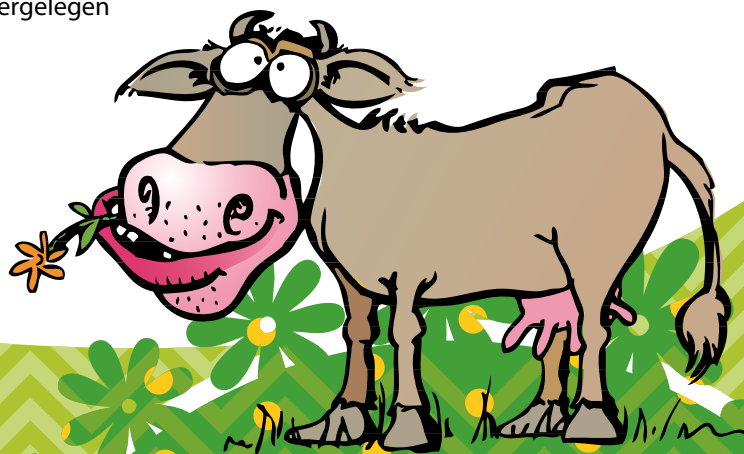

Veel vogelsoorten leven van insecten, kleine waterdiertjes of ander voedsel dat in de koude wintermaanden moeilijk te vinden is. Daarom vliegen ze in de herfst naar het zuiden, om pas in het voorjaar weer terug te keren. Sommige vogels leggen duizenden kilometers af, over de Middellandse Zee en de Sahara, om de winter in Afrika door te brengen. Dat verschijnsel noemen we de vogeltrek.

Genieten van de lente en de zomer

Met het begin van de lente (van maart tot mei) wordt het warmer in Europa. De sneeuw en het ijs smelten; in de beekjes en vijvers krioelt het van de jonge visjes en insectenlarven. De trekvogels komen weer terug om een nest te bouwen en een gezin te stichten. De bloemen gaan open en bijen brengen stuifmeel over van de ene naar de andere plant.

De bomen krijgen nieuwe blaadjes die het zonlicht opvangen en die energie gebruiken om de boom te laten groeien. In de bergen brengen de boeren hun koeien naar hogergelegen weiden, waar nu groen gras in overvloed is.

Zomer in de bergweiden.

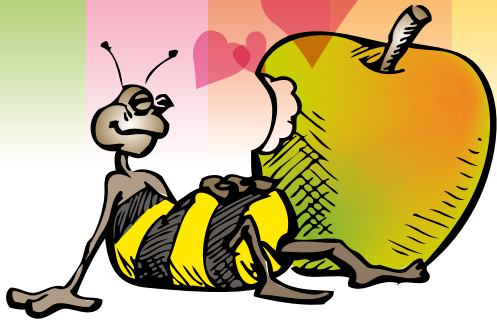
© Auteursrecht

Koudbloedige dieren zoals reptielen hebben ook zon nodig voor energie. In de zomer kun je, zeker in het zuiden van Europa, vaak hagedissen in de zon zien bakken en hoor je sprinkhanen en krekels tsjirpen.

Hagedissen houden van warm weer.

Ook wespen houden van fruit!

De herfst: alles verandert

In de nazomer en de herfst worden de dagen korter en de nachten koeler. In deze tijd van het jaar rijpen veel soorten fruit en de boeren hebben het dan ook druk met oogsten. Ook noten worden in de herfst rijp en eekhoorns verzamelen ze en slaan een voorraad op voor de winter.

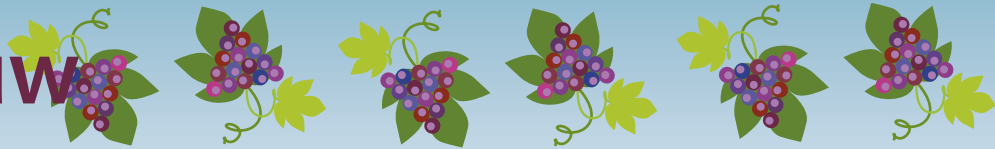
Veel bomen laten in de herfst hun bladeren vallen omdat er niet genoeg zonlicht meer is, waardoor bladeren hun nut verliezen. Langzaam veranderen ze van groen naar verschillende tinten geel, rood, goud en bruin. Dan vallen ze op de grond en vormen daar een kleurig tapijt. De gevallen bladeren vergaan en verrijken zo de grond met voedsel voor nieuwe planten.

De jaarlijks terugkerende seizoenen en alle veranderingen die deze met zich meebrengen, maken het Europese landschap uniek. — Mooi en heel afwisselend.

Kleurig herfsttapijt in het bos.

Landbouw

In het hooggebergte en in het hoge noorden van Europa is er geen landbouw omdat het er te koud is om gewassen te verbouwen. Maar naaldbomen zoals dennen en sparren kunnen de koude winters wel overleven. Daarom zijn de koudste gebieden van Europa bedekt met naaldbossen. Het hout uit deze bossen wordt voor veel dingen gebruikt: van huizen en meubels tot papier en kartonnen verpakkingen.

Meer naar het zuiden is het meeste land wel geschikt voor landbouw. Daar worden veel verschillende gewassen verbouwd, zoals tarwe, maïs, suikerbieten, aardappelen en allerlei soorten groenten en fruit.

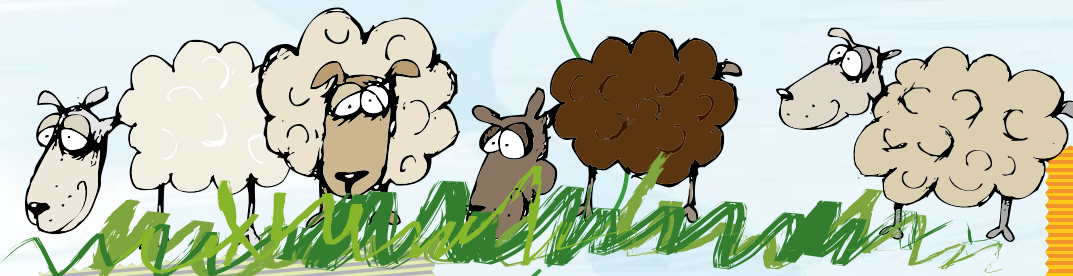
In gebieden waar de zon veel schijnt en het bijna nooit vriest (langs de Middellandse Zee bijvoorbeeld), kunnen vruchten zoals sinaasappelen en citroenen, druiven en olijven worden verbouwd. Olijven bevatten olie die uit de vrucht kan worden geperst en kan worden gebruikt bij het koken. Druiven worden geperst voor het sap, waarvan wijn kan worden gemaakt. Europa is beroemd om zijn goede wijnen, die over de hele wereld worden verkocht.

In het gebied rond de Middellandse Zee doen ook veel andere soorten groenten en fruit het goed. Tomaten rijpen bijvoorbeeld uitstekend onder de zuidelijke zon. Maar groenten hebben veel water nodig en daarom moeten boeren in hete, droge gebieden hun gewassen vaak irrigeren. Dat betekent dat ze water uit de rivieren of uit de grond tot bij de gewassen leiden.

Van deze druiven wordt rode wijn gemaakt.

Gewassen in droge streken moeten worden geïrrigeerd.

Grazende schapen.

Kippeneieren zijn goed voor onze gezondheid omdat ze boordevol eiwitten zitten.

Gras groeit makkelijk als het genoeg regent, zelfs op een dunne laag aarde of op grond die niet erg vruchtbaar is. Veel Europese boeren houden dieren die gras eten, zoals koeien, schapen of geiten. Die zorgen voor melk, vlees en andere nuttige producten zoals wol en leer.

Veel boeren houden ook varkens of kippen. Deze dieren kunnen bijna overal gehouden worden omdat ze binnen kunnen blijven en speciaal voer krijgen. Kippen leveren niet alleen vlees, maar ook eieren, en sommige boerderijen produceren duizenden eieren per dag.

De boerderijen in Europa variëren van heel groot tot heel klein. Sommige hebben veel land, zodat er gemakkelijk kan worden geoogst met behulp van grote machines. Andere, bijvoorbeeld in bergachtige gebieden, hebben maar kleine stukken land. Muren of heggen tussen de akkers zorgen ervoor dat de wind en de regen de grond niet wegspoelen, en ze zijn ook een goede schuilplaats voor dieren in het wild.

Veel stadsmensen brengen graag een weekend of hun vakantie door op het Europese platteland, waar ze genieten van het landschap, de rust en de frisse lucht. We moeten allemaal ons best doen om het platteland zo mooi te houden als het nu is.

Het platteland is er voor iedereen!

Varkens kunnen binnen gehouden worden.

Een lappendeken van akkers en velden in Europa.

De zee

De papegaaiduiker nestelt zich op de rotsen en duikt onder water om vis te vangen.

Europa heeft duizenden kilometers schitterende kustlijn, die door de natuur verschillende vormen heeft gekregen. Zo zijn er steile rotsen en mooie stranden van zand of kleurrijke steentjes die in de loop der eeuwen door de zee zijn gevormd.

In Noorwegen hebben gletsjers diepe valleien in de kust uitgekerfd, die fjorden heten. In sommige andere landen hebben de zee en de wind van het zand duinen gevormd. Het hoogste duin van Europa (117 meter hoog) is het Duin van Pyla bij Arcachon in Frankrijk.

In de zee langs de Europese kust leven veel soorten vissen en andere dieren. Waar rivieren uitmonden in de zee, verzamelen zich waadvogels, die zich bij laagwater voeden met diertjes die in de modder leven.

De monniksrob, een van de zeldzaamste dieren in Europa, leeft in de Middellandse Zee.

Waadvogels zoeken naar voedsel in de monding van een rivier.

Deze krijtrotsen zijn gevormd door de zee.

Deze fjord is uitgekerfd door een gletsjer.

Het Duin van Pyla is het hoogste duin van Europa.

De mens en de zee

De zee is ook belangrijk voor de mens. De Middellandse Zee was voor de Romeinen zo belangrijk dat ze hem Mare Nostrum noemden: „onze zee“. Door de eeuwen heen hebben Europeanen de wereldzeeën bevaren en andere werelddelen ontdekt en verkend: zij dreven er handel mee en bleven er wonen. In het hoofdstuk „Een reis door de tijd“ lees je meer over deze ontdekkingsreizen.

Vrachtschepen uit de hele wereld brengen allerlei goederen (vaak in containers) naar de drukke havens van Europa. Daar worden ze overgeladen op treinen, vrachtwagens en boten. Dan worden de schepen weer volgeladen met goederen die hier gemaakt zijn en in andere werelddelen worden verkocht.

Containerschepen vervoeren vracht van en naar Europa.

Een aantal van de mooiste schepen ter wereld is in Europa gebouwd. Zo is er de Queen Mary 2, het grootste passagiersschip aller tijden. Dat maakte in januari 2004 zijn eerste reis over de Atlantische Oceaan.

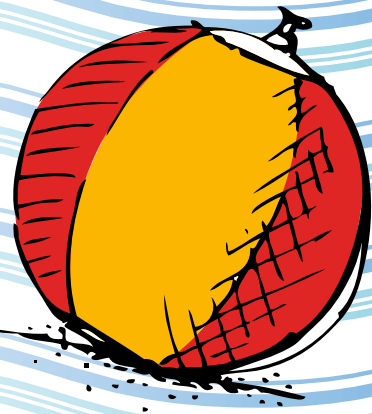

Een van de grootste passagiersschepen ter wereld: de Queen Mary 2.

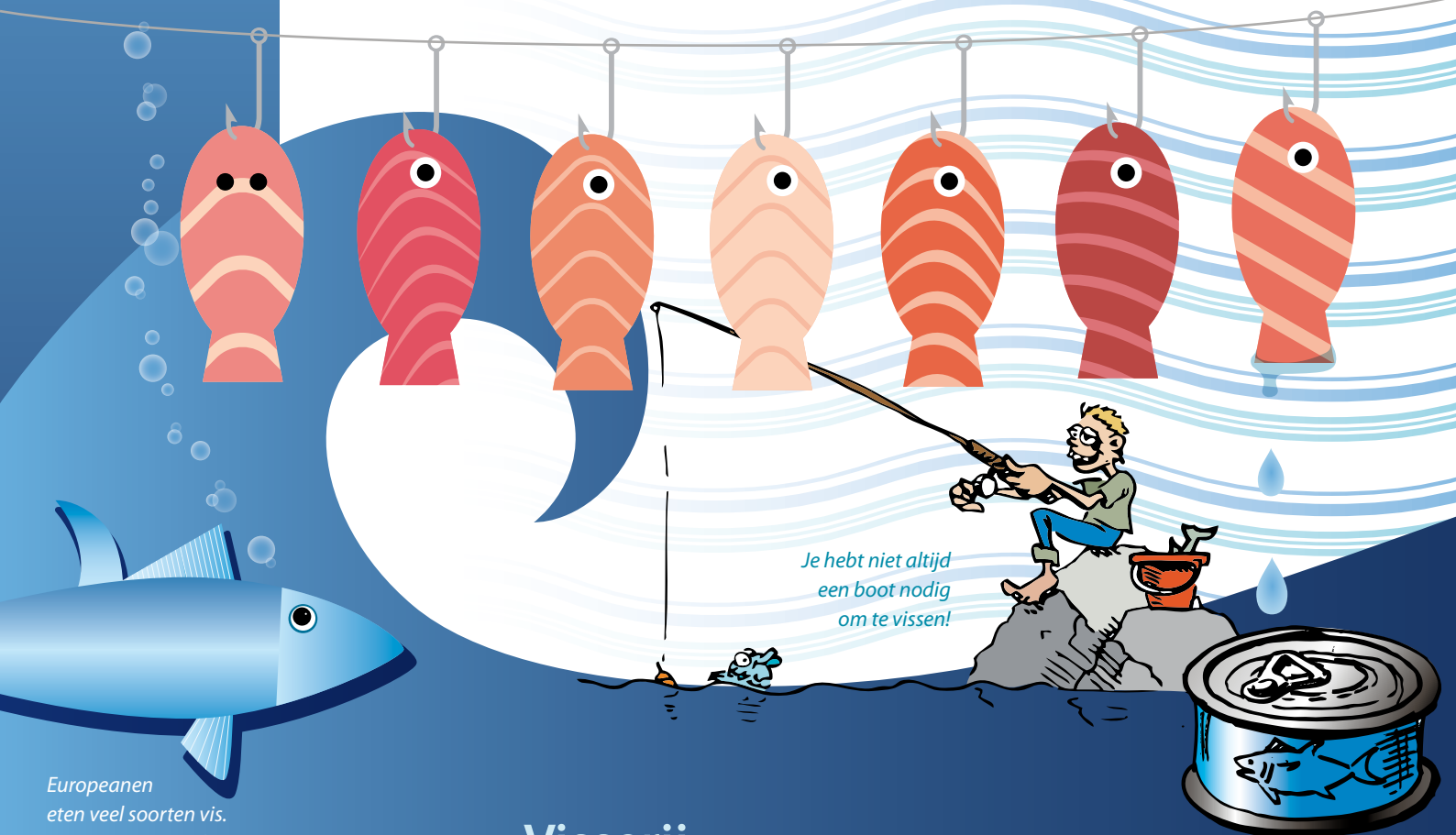

Scubaduiken
in de Middellandse Zee.

De badplaatsen van Europa zijn een prachtige vakantiebestemming. Je kunt er aan allerlei soorten watersport doen, van surfen en varen tot waterskiën en diepzeeduiken.

Of je kunt gewoon uitrusten. — Zonnebaden op het strand en af en toe verkoeling zoeken in de zee.

*Je hebt niet altijd
een boot nodig
om te vissen!*

Europeanen
eten veel soorten vis.
Tonijn is een van de grootste!

Visserij

De visvangst is voor de Europeanen altijd belangrijk geweest. Rond vishavens zijn hele dorpen ontstaan en duizenden mensen verdienen hun brood met het vangen en verkopen van vis of werken voor de vissers en hun gezinnen.

Moderne vissersboten, zoals fabriekstrawlers, kunnen enorme hoeveelheden vis vangen. Om te zorgen dat er genoeg vis in de zee overblijft, hebben de Europese landen afgesproken hoeveel vis er mag worden gevangen en dat er netten worden gebruikt waaruit jonge vissen kunnen ontsnappen.

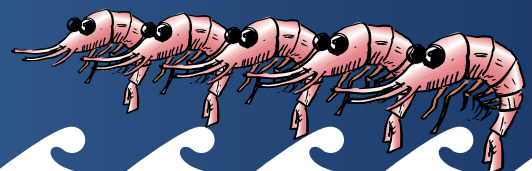
Een andere manier om ervoor te zorgen dat de vis niet opraakt, is kweken. Aan de kust van Noord-Europa wordt zalm gekweekt in grote kooien in de zee. Ook schelpdieren zoals mosselen, oesters en kokkels kunnen op die manier worden gekweekt.

Een vissersboot in Skye,
Schotland.

Zalmkwekerij.

Bescherming van de Europese kust

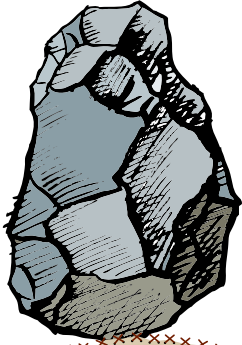
De Europese kust en de zee zijn belangrijk voor de planten en dieren, en ook voor de mens. We moeten er dus zuinig op zijn. We moeten voorkomen dat ze vervuild worden door afval van fabrieken en steden. Olietankers krijgen soms ongelukken waarbij grote hoeveelheden olie in de zee stromen. Soms zien de stranden dan zwart van de olie en komen er duizenden zeevogels om.

De Europese landen werken samen om zulke rampen te voorkomen en ervoor te zorgen dat onze mooie kustlijn voor de komende generaties bewaard blijft.

Een reis door de tijd

In de afgelopen duizenden jaren is Europa enorm veranderd. Het is een fascinerende geschiedenis! Maar het is ook een erg lang verhaal, dus we stippen hier alleen wat belangrijke punten aan.

Een wapen van vuursteen uit het stenen tijdperk.

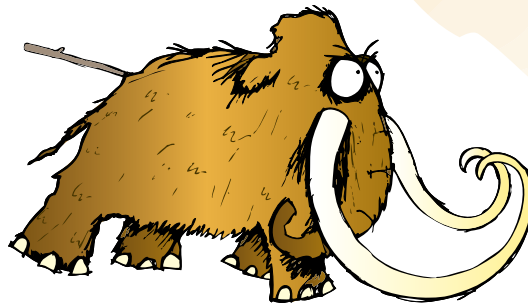
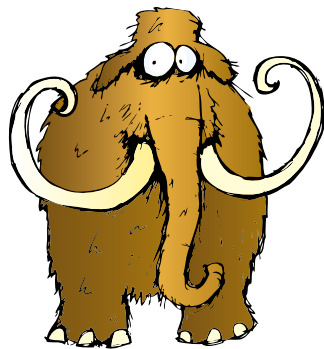
Het stenen tijdperk

De vroegste Europeanen waren jagers en verzamelaars. In sommige grotten hebben ze prachtige wandschilderingen van jachttaferelen gemaakt. Later leerden ze het land te bewerken en gingen ze vee fokken, gewassen verbouwen en in dorpen wonen.

Zij maakten wapens en gereedschap van steen, bijvoorbeeld door stukjes vuursteen te slijpen.

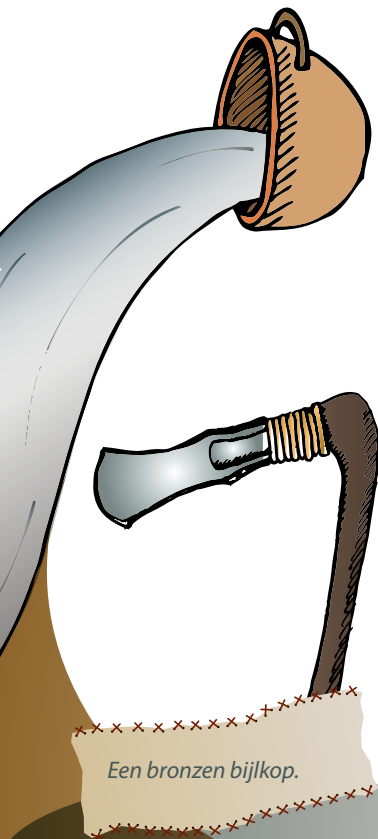
Prehistorische rotswandschilderingen in Lascaux, Frankrijk.

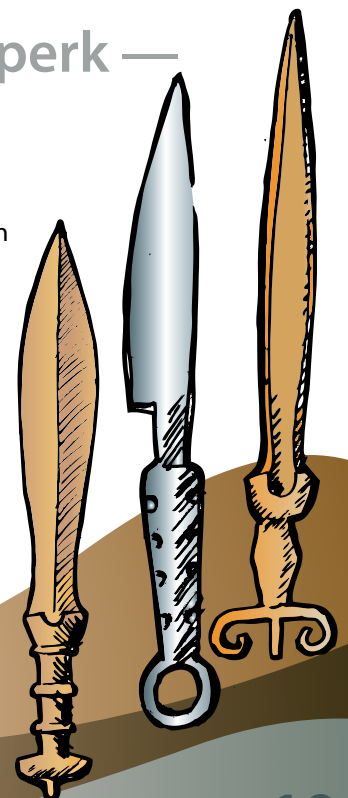
Het bronzen en het ijzeren tijdperk — Metaal leren gebruiken

Een paar duizend jaar v.Chr. (voor de geboorte van Christus) ontdekten de mensen hoe ze verschillende metalen konden verkrijgen door allerlei soorten steen in een heel heet vuur te verhitten. Brons — een mengsel van koper en tin — was hard genoeg om gereedschappen en wapens van te maken. Goud en zilver zijn zachte, maar heel mooie metalen die tot sieraden werden verwerkt.

Later werd een nog harder metaal ontdekt: ijzer. Het beste soort ijzer was staal, dat sterk was en niet snel brak, waardoor je er goede zwaarden van kon maken. Maar staal maken was erg lastig; goede zwaarden waren dus zeldzaam en duur!

Een bronzen bijlkoop.

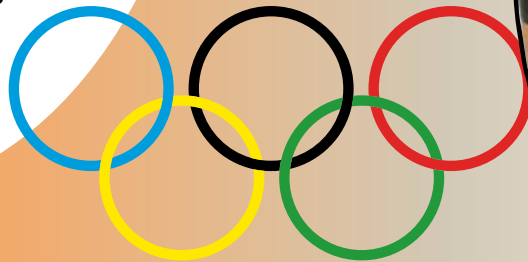
Het oude Griekenland

(ongeveer 2000 tot 200 v.Chr. — „v.Chr.” betekent „voor de geboorte van Christus”)

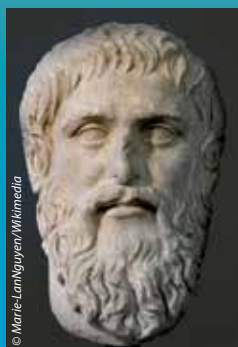
Ongeveer 4 000 jaar geleden werden in Griekenland de eerste steden gebouwd. In het begin werden die geregeerd door koningen. Later, rond 500 v.Chr., introduceerde de stad Athene de „democratie”, wat betekent „regering door het volk”.

(In plaats van een koning namen de mannen van Athene beslissingen door te stemmen.)

Democratie is een belangrijke Europese vinding, die zich over de hele wereld heeft verspreid.

Deze Griekse vaas met rode afbeelding is gemaakt rond 530 v.Chr.

Plato, een van de grootste denkers uit de geschiedenis.

Maar de oude Grieken hebben ons nog meer dingen gebracht:

- > prachtige verhalen over goden en helden, oorlogen en avonturen;
- > sierlijke tempels, marmeren beelden en schitterend aardewerk;
- > de Olympische Spelen;
- > mooi ontworpen theaters en toneelstukken van grote schrijvers, die vandaag de dag nog steeds worden opgevoerd;
- > leermeesters zoals Socrates en Plato, die mensen leerden logisch te denken;
- > wiskundigen zoals Euclides en Pythagoras, die de patronen en regels van de wiskunde hebben uitgewerkt;
- > wetenschappers zoals Aristoteles (die dieren en planten bestudeerde) en Eratosthenes (die bewees dat de aarde rond is en uitkende hoe groot ze is).

Het Romeinse Rijk

(ongeveer 500 v.Chr tot 500 — „v.Chr.” betekent „voor de geboorte van Christus”)

In het begin was Rome een gewoon dorp in Italië. Maar de Romeinen waren heel goed georganiseerd en hadden een leger dat erg goed kon vechten: langzaam veroverden ze alle landen rond de Middellandse Zee. Uiteindelijk strekte het Romeinse Rijk zich uit van Noord-Engeland tot aan de Sahara en van de Atlantische Oceaan tot aan Azië.

Ook de Romeinen hebben ons een aantal dingen gebracht:

- > goede, rechte wegen die alle delen van het rijk met elkaar verbonden;
- > mooie huizen met binnenplaatsen en mozaïekvloeren;
- > sterke bruggen en aquaducten (om water over lange afstanden te vervoeren);
- > ronde bogen, waardoor hun gebouwen stevig en duurzaam waren;
- > nieuwe bouwmaterialen zoals cement en beton;
- > nieuwe wapens zoals de katapult;
- > grote schrijvers zoals Cicero en Vergilius;
- > het Romeinse recht, dat in veel Europese landen nog steeds wordt toegepast.

Een Romeins aquaduct dat nog altijd bestaat: de Pont du Gard in Frankrijk.

Mozaïeken worden gemaakt van kleine stukjes steen, email, glas of aardewerk en dienen als versiering van gebouwen.

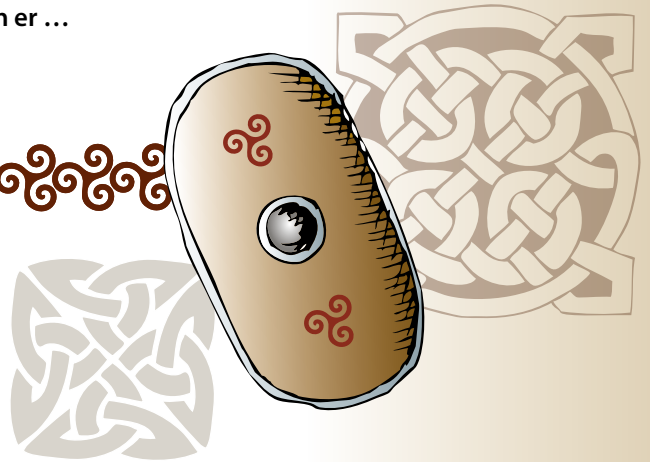
De middeleeuwen

(ongeveer 500 tot 1500)

Toen het Romeinse Rijk instortte, werden delen van Europa ingenomen door verschillende stammen. Zo waren er ...

De Kelten

Vóór de Romeinse tijd woonden de Keltische volkeren in veel delen van Europa. Hun afstammelingen leven vandaag de dag vooral in Bretagne (Frankrijk), Cornwall (Engeland), Galicië (Spanje), Ierland, Schotland en Wales. In deze delen van Europa zijn de Keltische talen en cultuur nog springlevend.

De Germaanse volkeren

Niet al deze volkeren hebben zich op het Germaanse grondgebied gevestigd:

- > **De Angelen en de Saksen** trokken naar Engeland en heersten daar tot 1066.
- > **De Franken** veroverden — tussen 500 en 800 — een groot deel van Europa, waaronder Frankrijk. Hun beroemdste koning was Karel de Grote.
- > **De Goten** (Visigoten en Ostrogoten) stichtten koninkrijken in Spanje en Italië.
- > **De Vikingen** woonden in Scandinavië. In de negende en de tiende eeuw gingen ze per schip naar andere landen, waar ze kostbaarheden roofden, handeldreven en zich vestigden op plekken waar goede bouwgrond was.

De Vikingen waren zulke goede zeelieden dat ze tot in Amerika kwamen (maar dat hebben ze aan niemand verteld!).

De Noormannen

De „mannen uit het Noorden“ waren Vikingen die zich in Frankrijk vestigden (in het gebied dat nu Normandië heet) en van daaruit Engeland veroverden in 1066. Een beroemd Normandisch tapijt beeldt deze verovering uit. Het is te zien in een museum in het stadje Bayeux.

Middeleeuwse kastelen werden gebouwd om de vijand buiten te houden.

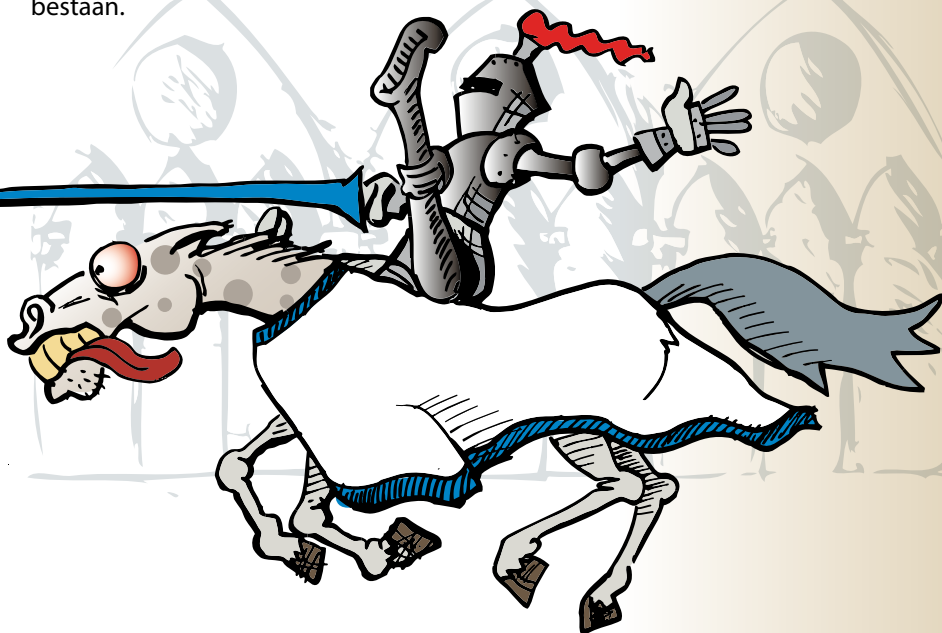
De **Slaven** vestigden zich in verschillende gebieden in het oosten van Europa en werden de voorouders van de Slavischspreekende volkeren van vandaag, zoals de Bulgaren, de Kroaten, de Oekraïners, de Polen, de Russen, de Serviërs, de Slovenen, de Slowaken, de Tsjechen en de Wit-Russen.

De **Magyaren** vestigden zich in de negende en tiende eeuw op de Pannonische Vlakte (ook wel „Karpattenbekken” genoemd) en stichtten in het jaar 1000 het koninkrijk Hongarije. Hun afstammelingen leven nu in Hongarije en de daaraan grenzende landen.

In de middeleeuwen ruzieden de koningen en edelen van Europa vaak en waren er veel oorlogen. Dat was in de tijd dat ridders in harnas te paard met elkaar vochten. Om zichzelf te verdedigen tegen aanvallen leefden de koningen en edelen vaak in versterkte kastelen met dikke stenen muren. Sommige van die kastelen waren zo sterk dat ze nog steeds bestaan.

Gotische architectuur was een belangrijke uitvinding van de middeleeuwen. Dit is een waterspuwer of „gargouille” op de kathedraal van Milaan.

Het christendom werd in de middeleeuwen de belangrijkste godsdienst van Europa en bijna overal werden kerken gebouwd. Sommige daarvan zijn heel indrukwekkend, vooral de grote kathedralen met hun hoge torens en kleurrijke glas-in-loodramen.

De monniken werkten op het land en hielpen bij het ontwikkelen van de landbouw in heel Europa. Zij richtten ook scholen op en schreven boeken. Veel kloosters hadden een bibliotheek waar belangrijke oude boeken werden bewaard.

In het zuiden van Spanje, waar de islam de belangrijkste godsdienst was, bouwden de heersers prachtige moskeeën en minaretten. De beroemdste daarvan die nu nog over zijn, zijn de moskee in Córdoba en de minaret van Giralda in Sevilla.

Zicht op de grote middeleeuwse moskee in Córdoba (Spanje).

De renaissance

(ongeveer 1300 tot 1600)

In de middeleeuwen konden de meeste mensen niet lezen of schrijven en wisten ze niet meer dan de dingen die ze in de kerk leerden. Alleen kloosters en universiteiten hadden kopieën van de boeken die de oude Grieken en Romeinen hadden geschreven. Maar in de 14e en 15e eeuw kregen studenten weer belangstelling voor deze oude boeken. Zij stonden versteld van de prachtige ideeën en de kennis die ze daarin vonden en deze raakten steeds beter bekend.

Dat trok de aandacht van rijke en gestudeerde mensen, zoals in Florence (Italië). Zij hadden geld om boeken te kopen — vooral nadat in 1445 de boekdrukkunst in Europa was uitgevonden — en zij raakten in de ban van het oude Griekenland en Rome. Zij bouwden hun huizen naar het voorbeeld van de Romeinse paleizen en betaalden getalenteerde schilders en beeldhouwers om die te verfraaien met taferelen uit Griekse en Romeinse verhalen en met beelden van goden, helden en keizers.

Een van de belangrijkste schilderijen uit de renaissance: de Venus van Botticelli.

Een van de beroemdste beelden ter wereld: de David van Michelangelo.

Leonardo da Vinci heeft deze „helikopter“ 500 jaar geleden ontworpen!

Het leek wel of een verloren wereld van schoonheid en kennis weer tot leven kwam. Daarom noemen we deze periode de „renaissance“ (dat betekent „wedergeboorte“). Een greep uit wat de renaissance heeft voortgebracht:

- > grote schilders en beeldhouwers zoals Michelangelo en Botticelli;
- > getalenteerde architecten zoals Brunelleschi;
- > de legendarische uitvinder en kunstenaar Leonardo da Vinci;
- > grote denkers zoals Thomas More, Erasmus en Montaigne;
- > wetenschappers zoals Copernicus en Galileo (die ontdekte dat de aarde en de andere planeten om de zon draaien);
- > prachtige gebouwen zoals de kastelen in de Loirevallei;
- > hernieuwde belangstelling voor wat de mens allemaal kan.

De industriële revolutie

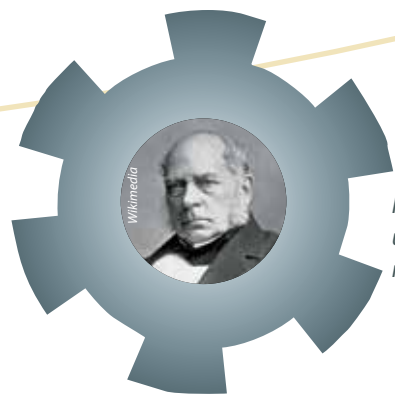
(van 1750 tot 1880)

Zo'n 250 jaar geleden ontstond een nieuwe revolutie in Europa: in de wereld van de industrie. Het begon allemaal met een energiecrisis. Duizenden jaren lang had men hout en houtskool als brandstof gebruikt. Maar nu raakten in delen van Europa de bossen uitgeput! Wat kon er nu als brandstof worden gebruikt?

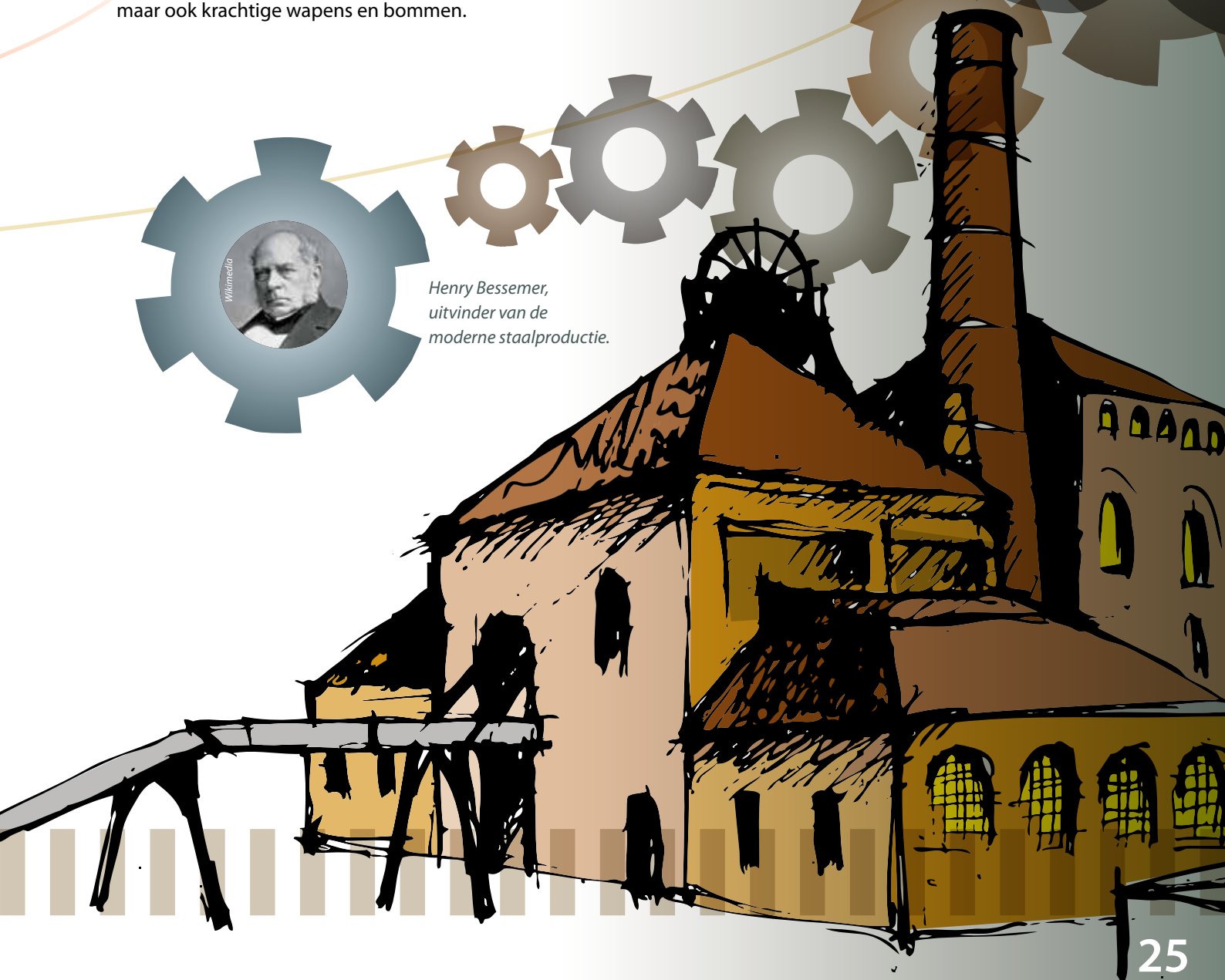
Het antwoord was steenkool. Daar was er genoeg van in Europa en mijnwerkers groeven het op. Steenkool was de brandstof voor stoommachines, die net waren uitgevonden. Steenkool kon door verhitting ook worden verwerkt tot cokes, een veel schonere brandstof die ideaal is voor het produceren van ijzer en staal.

Zo'n 150 jaar geleden vond de Engelsman Henry Bessemer de hoogoven uit, die heel goedkoop grote hoeveelheden staal kon produceren.

Al snel produceerde Europa staal in enorme hoeveelheden, en de wereld is daardoor sterk veranderd! Dankzij het goedkope staal konden wolkenkrabbers, gigantische bruggen, oceaanstomers, auto's en koelkasten worden gebouwd ... maar ook krachtige wapens en bommen.

*Henry Bessemer,
uitvinder van de
moderne staalproductie.*

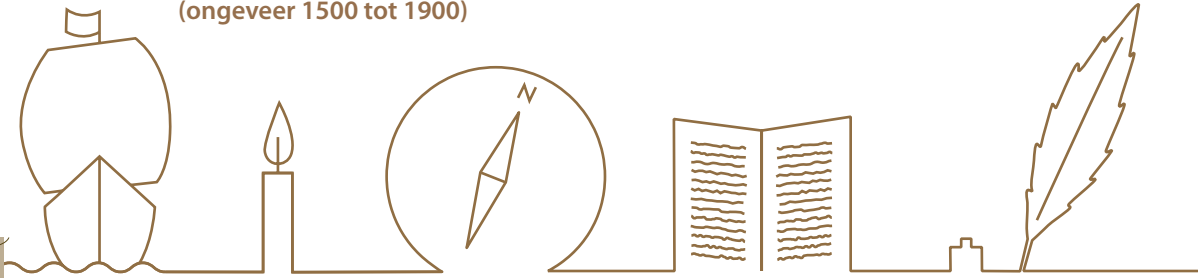

Grote ontdekkingen en nieuwe ideeën

(ongeveer 1500 tot 1900)

Replica's (kopieën)
van de schepen van Columbus.

Vasco da Gama, de eerste man die
per schip van Europa
naar India ging.

De dodo, een vogel
die niet kon vliegen
en die ooit leefde op een eiland
in de Indische Oceaan.
Hij is uitgeroeid
door Europese kolonisten.

Voltaire, een van de grootste
schrijvers van de verlichte eeuw.

Tijdens de renaissance werd de handel met verre landen heel belangrijk voor de Europese kooplieden. Zij verkochten bijvoorbeeld goederen in India en brachten kostbare specerijen en edelstenen mee terug. Maar over land reizen was moeilijk en tijdrovend, dus wilden de kooplieden liever over zee naar India. Het probleem was: Afrika lag in de weg ... en daar vaar je niet zomaar omheen!

Maar als de aarde echt rond was (zoals men toen begon te geloven), dan moesten de Europese schepen in India kunnen komen door naar het westen te varen. Zo gebeurde het dat in 1492 Christoffel Columbus en zijn matrozen vanuit Spanje de Atlantische Oceaan overstaken. Maar in plaats van India te bereiken, ontdekten ze de Bahama's (eilanden in de Caribische Zee, vlak bij de kust van de Verenigde Staten).

Al snel volgden andere ontdekkingsreizigers. In 1497-1498 was Vasco da Gama — een Portugese marineofficier — de eerste Europeaan die India bereikte door om Afrika heen te varen. In 1519 leidde een andere Portugese ontdekkingsreiziger — Ferdinand Magellaan, die voor de koning van Spanje werkte — de eerste Europese expeditie die rond de wereld voer!

Het duurde niet lang of de Europeanen gingen op verkenning naar de andere Caribische eilanden en Amerika (dat ze de „Nieuwe Wereld” noemden) en stichtten daar kolonies. Met andere woorden, zij namen het land in en beweerden dat het nu eigendom was van hun vaderland in Europa. Zij brachten hun eigen overtuigingen, gewoonten en talen mee, en zo werden het Engels en Frans de belangrijkste talen in Noord-Amerika en werden het Spaans en Portugees de voertalen in Midden- en Zuid-Amerika.

In de loop der jaren voeren de Europeanen steeds verder weg: naar Australië, China, Japan, Oceanië en Zuidoost-Azië. De zeevaarders die terugkwamen uit deze verre landen, vertelden over vreemde wezens die in Europa niet bekend waren. Daarom gingen onderzoekers deze gebieden verkennen en brachten ze dieren en planten mee terug voor de musea in Europa. In de 19e eeuw trokken Europese onderzoekers diep het Afrikaanse continent in en tegen 1910 hadden de Europese landen het grootste deel van Afrika gekoloniseerd.

Ondertussen ontdekten de wetenschappers in Europa steeds meer over hoe het heelal in elkaar steekt. Geologen, die stenen en fossielen bestuderen, begonnen zich af te vragen hoe de aarde was ontstaan en hoe oud zij eigenlijk was. Twee grote wetenschappers, Jean-Baptiste Lamarck (in Frankrijk) en Charles Darwin (in Engeland), kwamen uiteindelijk tot de slotsom dat dieren en planten waren „geëvolueerd”. — In de loop van miljoenen jaren waren ze van de ene soort in de andere veranderd.

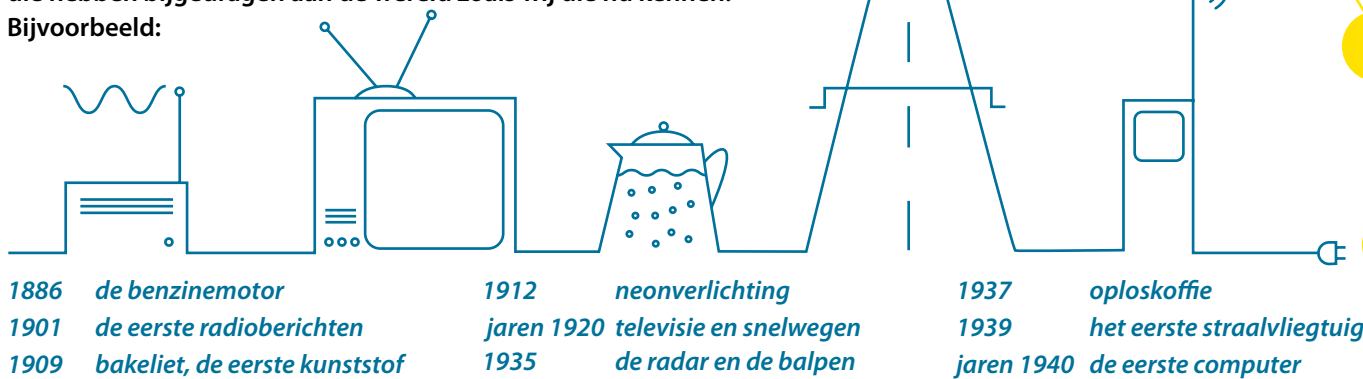
In de 18e eeuw stelde men zich ook andere belangrijke vragen, bijvoorbeeld hoe landen moeten worden bestuurd en welke rechten en vrijheden mensen moeten hebben. De schrijver Jean-Jacques Rousseau zei dat iedereen gelijk moet zijn. Een andere Franse schrijver, Voltaire, zei dat de wereld beter af zou zijn als de rede en kennis de plaats zouden innemen van onwetendheid en bijgeloof.

Dit tijdperk van nieuwe ideeën heet de „verlichting”. In sommige landen leidde het tot grote veranderingen, bijvoorbeeld de Franse Revolutie van 1789, toen de mensen besloten dat ze niet meer door koningen en koninginnen wilden worden geregeerd. Een van hun revolutionaire leuzen was „Vrijheid, gelijkheid en broederschap”. — Dat werd later de nationale wapenspreuk van Frankrijk.

De moderne tijd

(van 1880 tot nu)

Er zijn nog meer Europese uitvindingen uit de 19e en de 20e eeuw die hebben bijgedragen aan de wereld zoals wij die nu kennen. Bijvoorbeeld:

Ongeveer een kwart van de mensen die in Europa werken, maakt dingen die nodig zijn in de moderne maatschappij: eten en drinken; mobiele telefoons en computers; kleding en meubels; wasmachines en televisies; auto's, bussen, vrachtwagens en nog veel meer.

Ongeveer zeven op de tien Europese werknemers werken in de dienstverlening. Met andere woorden, zij werken in winkels en postkantoren, bij banken en verzekeringsmaatschappijen, in hotels en restaurants, ziekenhuizen en scholen enzovoorts. — Óf ze verkopen dingen óf ze verlenen een dienst die mensen nodig hebben.

© Julia Margaret Cameron

© Zubro/Wikipedia

Charles Darwin publiceerde zijn evolutietheorie in 1859.

De eerste telefoon, uitgevonden door Alexander Graham Bell, die in Schotland werd geboren. Tegenwoordig worden in Europa de modernste mobiele telefoons gemaakt.

Wat kunnen we leren van de geschiedenis?

Helaas draait de geschiedenis van Europa niet alleen om grote verdiensten waar we trots op kunnen zijn. Er zijn ook veel dingen waar we ons voor moeten schamen. Door de eeuwen heen hebben Europese landen vreselijke oorlogen tegen elkaar gevoerd. Die gingen meestal over macht en bezit of over godsdienst.

De Europese kolonisten hebben miljoenen mensen op andere werelddelen de dood ingejaagd. — Door gevechten of mishandeling of door onbedoeld Europese ziekten te verspreiden. De Europeanen hebben ook miljoenen Afrikanen weggevoerd als slaven.

Er moest een les getrokken worden uit deze afschuwelijke wandaden. De Europese slavenhandel is in de negentiende eeuw afgeschaft. De kolonies zijn in de twintigste eeuw onafhankelijk geworden. En in Europa werd het uiteindelijk toch vrede.

Hoe dat gebeurde, lees je in het hoofdstuk „De hele familie bij elkaar: het verhaal van de Europese Unie“.

Oorlog ...

Helaas heeft de Europese familie ook veel ruziegemaakt. Vaak ging die ruzie over wie de baas mocht zijn in een land of aan welk land een stuk grondgebied toebehoorde. Soms wilde een heerser meer macht krijgen door zijn buurlanden te veroveren, of wilde hij bewijzen dat zijn volk sterker en beter dan de andere volkeren was.

Europa werd dus honderden jaren lang geteisterd door vreselijke oorlogen. In de 20e eeuw zijn twee grote oorlogen in dit werelddeel begonnen, waarbij uiteindelijk landen in de hele wereld betrokken raakten. Daarom worden ze de wereldoorlogen genoemd. Door die oorlogen zijn miljoenen mensen omgekomen en na afloop bleef Europa noodlijdend en aan de rand van de afgrond achter.

Kon er iets gedaan worden om te voorkomen dat dit opnieuw zou gebeuren? Zouden de Europeanen ooit leren om samen om de tafel te gaan zitten en te praten in plaats van met elkaar te vechten?

Het antwoord is „ja“.

Dat is het verhaal van ons volgende hoofdstuk: het verhaal van de Europese Unie.

... en vrede

Wij Europeanen behoren tot verschillende landen, met elk hun eigen taal en tradities, gewoonten en overtuigingen. Toch horen we bij elkaar, als één grote familie.

Hier zie je hoe.

- > We wonen al duizenden jaren in hetzelfde werelddeel.
- > Onze talen lijken vaak op elkaar.
- > Veel mensen in ieder land stammen af van mensen uit andere landen.
- > Onze tradities, gewoonten en festivals hebben vaak dezelfde herkomst.
- > We genieten van dezelfde prachtige muziek, kunst en de vele toneelstukken en verhalen als mensen uit heel Europa al eeuwenlang doen.
- > Bijna iedereen in Europa gelooft in dingen als rechtvaardigheid, behulpzaamheid, vrijheid van meningsuiting, respect voor elkaar en zorg voor mensen die hulp nodig hebben.
- > We houden dus van de dingen die anders en speciaal aan ons eigen land en onze regio zijn, maar ook van de dingen die we als Europeanen gemeen hebben.

Het verhaal van de Europese Unie

De Tweede Wereldoorlog was in 1945 afgelopen. Deze tijd van vreselijke verwoesting en doodslag was in Europa begonnen. Hoe konden de leiders van de Europese landen ervoor zorgen dat zulke verschrikkelijke dingen nooit meer zouden gebeuren? Zij hadden een heel goed plan nodig: iets wat nog nooit was uitprobeerde.

Robert Schuman.

Jean Monnet.

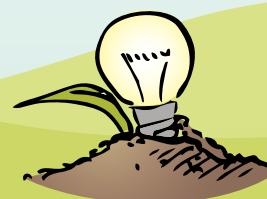
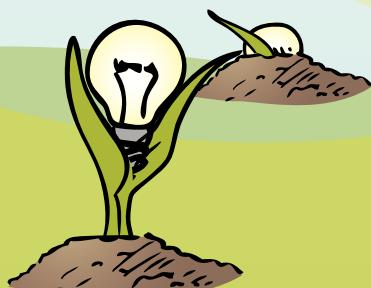
Een heel nieuw idee

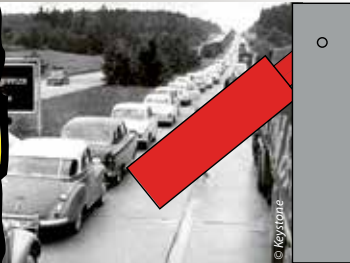
De Fransman Jean Monnet dacht hier diep over na. Hij beseftte dat een land twee dingen nodig had om oorlog te voeren: ijzer voor het produceren van staal (om tanks, wapens, bommen enz. mee te maken) en steenkool om de fabrieken en treinen van energie te voorzien. Europa had veel kolen en staal: daarom konden Europese landen gemakkelijk wapens maken en oorlog voeren.

Jean Monnet kwam toen met een heel gedurfd nieuw idee. Zijn idee was dat de regeringen van Frankrijk en Duitsland — en misschien ook van andere Europese landen — niet langer de baas moesten zijn over hun eigen steenkool- en staalindustrie. In plaats daarvan moest deze industrie georganiseerd worden door mensen uit alle betrokken landen, die rond de tafel zouden gaan zitten en samen beslissingen zouden nemen. Zo zouden ze nooit meer oorlog kunnen voeren!

Jean Monnet was ervan overtuigd dat zijn plan echt zou werken, als de Europese leiders het maar wilden proberen. Hij sprak erover met zijn vriend Robert Schuman, die minister in de Franse regering was. Robert Schuman vond het een briljant idee en kondigde het aan in een belangrijke toespraak op 9 mei 1950.

Deze toespraak overtuigde niet alleen de Franse en Duitse leiders, maar ook die van België, Italië, Luxemburg en Nederland. Samen besloten ze al hun steenkool- en staalindustrieën samen te voegen en een club te vormen die ze de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS) noemden. Die zou zich bezighouden met vreedzame activiteiten en Europa helpen op te staan uit de puinhopen van de oorlog. De EGKS werd in 1951 opgericht.

Wachten aan de grens ...
Lange rijen waren vroeger
heel gewoon in Europa.

De gemeenschappelijke markt

De zes landen bleken zo goed samen te werken dat ze al snel besloten een andere club op te richten: de Europese Economische Gemeenschap (EEG). Dat gebeurde in 1957.

„Economisch” betekent dat het te maken heeft met de economie: het gaat dus over geld, bedrijven, banen en handel.

Een van de belangrijkste ideeën was dat de EEG-landen een „gemeenschappelijke markt” zouden krijgen, zodat ze makkelijker handel met elkaar konden drijven. Tot dan toe moesten vrachtwagens, treinen en boten die goederen van het ene naar het andere land vervoerden, altijd stoppen bij de grens. Daar moesten papieren worden gecontroleerd en moest geld worden betaald, de zogenoemde „invoerrechten”. Dat kostte veel tijd en daardoor waren producten uit het buitenland duurder.

De bedoeling van een gemeenschappelijke markt was om van al deze grenscontroles, vertragingen en invoerrechten af te komen, zodat de landen met elkaar konden handeldrijven alsof ze één land waren.

Voedsel en landbouw

Door de Tweede Wereldoorlog was het voor Europa heel moeilijk geworden om voedsel te produceren of uit andere werelddelen in te voeren. Europa had tot in het begin van de jaren vijftig nog steeds een tekort aan voedsel. Daarom besloot de EEG een regeling te treffen om boeren meer te betalen om voedsel te produceren en ervoor te zorgen dat ze een behoorlijke boterham konden verdienen met de landbouw.

Deze regeling heette het „gemeenschappelijk landbouwbeleid” (of GLB) en werkte goed. Zo goed zelfs dat de boeren te veel voedsel gingen produceren en de regeling moest worden aangepast! Vandaag de dag betaalt het GLB boeren vooral om het platteland te onderhouden.

Deze machines worden
gebruikt om tarwe en
andere gewassen te oogsten.

Van EEG tot Europese Unie

Dankzij de gemeenschappelijke markt werd het leven van de mensen in de EEG er al snel makkelijker op.

Zij hadden meer geld om uit te geven, meer te eten en er lagen meer gevarieerde producten in de winkel. Andere buurlanden zagen dat ook en in de jaren zestig vroegen sommigen van hen of zij ook mee konden doen.

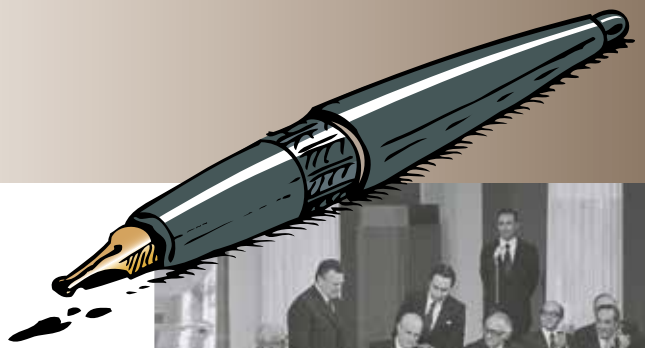
Na jarenlang gepraat werden Denemarken, Ierland en het Verenigd Koninkrijk in 1973 lid. In 1981 was Griekenland aan de beurt, in 1986 gevolgd door Portugal en Spanje, en in 1995 door Finland, Oostenrijk en Zweden.

Nu had de club dus vijftien leden.

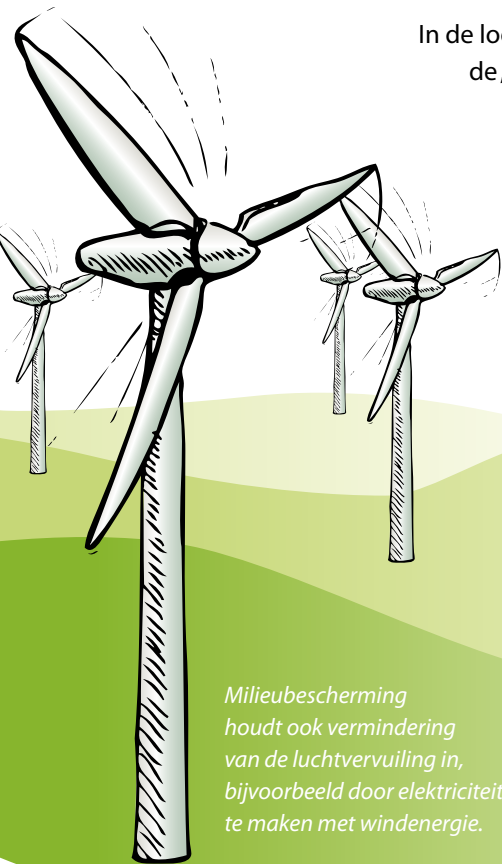
In de loop der jaren veranderde de club. Tegen het einde van 1992 was de „interne markt” (zoals hij inmiddels werd genoemd) een feit, en daarnaast gebeurden er nog veel andere dingen. De EEG-landen werkten bijvoorbeeld samen om het milieu te beschermen en om betere wegen en spoorwegen in heel Europa te bouwen. De rijkere landen hielpen de armere bij de wegenbouw en andere belangrijke projecten.

Om reizigers het leven makkelijker te maken hadden de meeste EEG-landen de paspoortcontroles aan de grens afgeschaft. Iemand die in de ene lidstaat woonde, was vrij om in een andere lidstaat te gaan wonen en werken. De regeringen praatten ook over andere ideeën, bijvoorbeeld hoe politiemensen uit verschillende landen elkaar konden helpen om misdadigers, drugsmokkelaars en terroristen op te pakken.

Kortom, de club was zo anders en zo veel sterker dat in 1992 werd besloten de naam te veranderen in „Europese Unie” (EU).

Daar teken ik voor! Op deze foto wordt Griekenland lid.

Milieubescherming houdt ook vermindering van de luchtvervuiling in, bijvoorbeeld door elektriciteit te maken met windenergie.

Een politiemans en zijn hond controleren bagage op drugs.

De hele familie bij elkaar

In de tussentijd gebeurden er spannende dingen buiten de grenzen van de EU. Jarenlang waren het oostelijk en het westelijk deel van Europa van elkaar gescheiden geweest. De leiders van het oostelijk deel geloofden in een staatsvorm die „communisme” heet, en die het leven van de mensen zwaar maakte. De mensen werden onderdrukt, en als je kritiek had op de regering, kon je in een kamp worden opgesloten.

Toen er steeds meer mensen van het oosten naar het westen vluchtten, werden de machthebbers bang. Zij bouwden hoge hekken of een hoge muur, zoals de muur die door de stad Berlijn liep, om te voorkomen dat de mensen hun land verlieten. Veel mensen die probeerden om zonder toestemming de grens over te steken, werden doodgeschoten. Deze scherpe scheiding werd vaak het „Ijzeren Gordijn” genoemd.

In 1989 kwam er eindelijk een einde aan deze scheiding. De Berlijnse Muur werd neergehaald en het „Ijzeren Gordijn” behoorde voortaan tot het verleden. Na korte tijd was Duitsland weer verenigd. De volkeren van Midden- en Oost-Europa kozen nieuwe regeringen voor zichzelf, die het oude, strenge communistische systeem afschaften.

Eindelijk waren ze vrij! Het was een feestelijke tijd.

1989:
de Berlijnse Muur
wordt neergehaald.

De landen die hun vrijheid hadden gekregen, begonnen te vragen of ze ook lid konden worden van de Europese Unie, en al gauw stond er een hele rij „kandidaat-landen” te wachten om bij de EU te komen.

Voordat een land lid mag worden van de Europese Unie, moet het een goedlopende economie hebben. Ook moet het democratisch zijn. Dat wil zeggen dat het volk vrij moet zijn om zijn regering te kiezen. Daarnaast moet het de mensenrechten respecteren. Mensenrechten zijn bijvoorbeeld het recht om te zeggen wat je denkt, het recht om niet zonder eerlijk proces in de gevangenis te worden gezet, het recht om niet gemarteld te worden en nog veel meer belangrijke rechten.

De vroegere communistische landen hebben hard aan al die dingen gewerkt en na een paar jaar waren acht van hen er klaar voor: Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Polen, Slovenië, Slowakije en Tsjechië.

Zij zijn op 1 mei 2004 lid geworden van de EU, samen met twee eilanden in de Middellandse Zee — Cyprus en Malta. Op 1 januari 2007 werden nog twee voormalige communistische landen — Bulgarije en Roemenië — lid van de groep. Op 1 juli 2013 werd Kroatië lid van de EU en daarmee kwam het totaal op 28 landen.

Nog nooit waren er in zo korte tijd zo veel landen tegelijk bij de EU gekomen. Dit is een echte „familieünie”: eindelijk zijn het oosten, het midden en het westen van Europa weer bij elkaar.

De vlaggen van
de 28 leden van
de EU.

Wat doet de EU?

De EU probeert op allerlei manieren het leven beter te maken. Hier zie je hoe.

Omdat vervuiling niet bij de landsgrenzen ophoudt, werken de EU-landen samen om het milieu te beschermen.

Klimaatverandering en milieu

Het milieu is van iedereen en dus moeten landen samenwerken om het te beschermen. De EU heeft regels over het tegengaan van vervuiling en over de bescherming van bijvoorbeeld wilde vogels. Deze regels gelden in alle EU-landen en alle regeringen moeten ervoor zorgen dat ze worden nageleefd. Klimaatverandering — ook bekend als de opwarming van de aarde — is een ander probleem dat landen niet alleen kunnen oplossen. De EU-landen hebben daarom afgesproken om samen te werken om minder schadelijke stoffen uit te stoten die slecht zijn voor de atmosfeer en de opwarming van de aarde veroorzaken. De EU probeert andere landen ervan te overtuigen hetzelfde te doen.

De euro wordt in veel EU-landen gebruikt.

De euro

Vroeger had ieder land in Europa zijn eigen munt oftewel „valuta“. Nu is er één valuta, de euro, die alle EU-landen mogen invoeren als ze daar klaar voor zijn. Door de euro is het makkelijker geworden in de hele EU zaken te doen of te reizen en te winkelen zonder van de ene op de andere munt over te hoeven schakelen. Ook zorgt de euro voor een stabielere economie in tijden van crisis.

Als je euromunten vergelijkt, zie je aan de ene kant een plaatje uit het land waar hij vandaan komt. De andere kant is voor alle landen hetzelfde.

Studenten uit verschillende landen studeren samen, met hulp van de EU.

Vrijheid!

De mensen in de EU mogen in elk EU-land gaan wonen, werken of studeren, en de EU doet zo veel mogelijk om het makkelijker te maken om van het ene naar het andere land te verhuizen. Voor de meeste EU-landen heb je geen paspoort meer nodig als je de grens overgaat. De EU moedigt studenten en jongeren aan een tijdje in een ander Europees land te studeren of een opleiding te volgen.

© Javier Lareca/Nan Parys

Scholing voor nieuwe banen is heel belangrijk.

Werk

Het is belangrijk voor mensen om werk te hebben dat ze prettig vinden en waar ze goed in zijn. Een deel van het geld dat ze verdienen, wordt besteed aan ziekenhuizen en scholen en aan de zorg voor ouderen. Daarom doet de EU alles wat ze kan om nieuwe en betere banen te scheppen voor iedereen die kan werken. Zij helpt mensen om een bedrijf op te zetten en geeft geld om mensen op te leiden zodat ze ander werk kunnen doen.

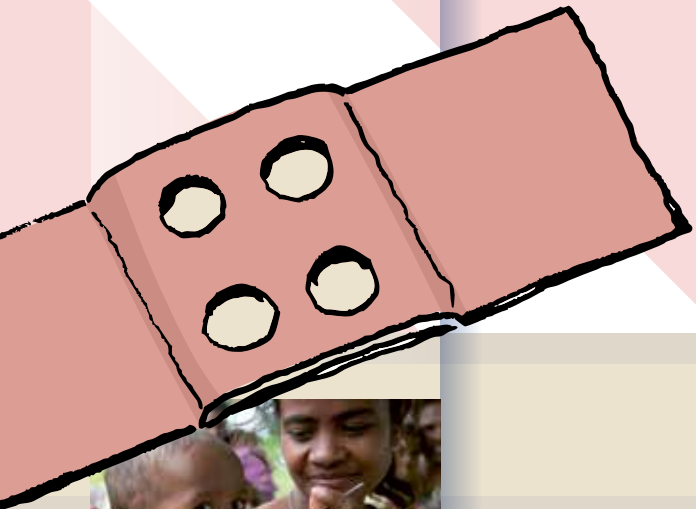
© Stephen Mesweery/Nan Parys

De EU betaalt mee aan nieuwe wegen.

Hulp voor regio's in moeilijkheden

Het leven is niet overal in Europa makkelijk. Op sommige plaatsen is niet genoeg werk voor iedereen omdat er mijnen of fabrieken zijn gesloten. In andere gebieden kunnen moeilijk gewassen worden verbouwd vanwege het klimaat of is handel moeilijk doordat er niet genoeg wegen en spoorwegen zijn.

De EU gaat deze problemen te lijf door bij alle lidstaten geld in te zamelen en dat te gebruiken voor regio's die problemen hebben. Daarmee kunnen ze bijvoorbeeld nieuwe wegen of spoorwegverbindingen betalen of kunnen bedrijven nieuwe banen scheppen.

© Annie Griffiths Bell/Corbis

De EU geeft voedselhulp bij hongersnood.

Hulp voor arme landen

In veel landen in de hele wereld gaan er mensen dood of hebben ze een moeilijk leven door oorlog, ziekte en natuurrampen zoals droogte of overstromingen. Vaak hebben deze landen niet genoeg geld om de scholen, ziekenhuizen, wegen en huizen te bouwen die de mensen nodig hebben.

De EU geeft deze landen geld en stuurt er leraren, dokters, ingenieurs en andere deskundigen naartoe. Zij koopt ook veel dingen die deze landen produceren zonder dat ze daarvoor invoerrechten hoeven te betalen. Zo kunnen de arme landen meer geld verdienen.

De Europese vlag.

Vrede

De Europese Unie heeft vriendschap tussen veel Europese landen gesmeed. Zij zijn het niet altijd over alles eens, maar de leiders van de EU-landen gaan om de tafel zitten om hun meningsverschillen op te lossen in plaats van ze uit te vechten.

De droom van Jean Monnet en Robert Schuman is dus uitgekomen.

De EU heeft haar lidstaten vrede gebracht. Zij werkt ook aan duurzame vrede tussen haar buurlanden en in de rest van de wereld. Zo helpen soldaten en politiemensen uit de EU om de vrede te bewaren in het voormalige Joegoslavië, waar nog niet zo veel jaren geleden nog bitter werd gevochten.

Dat zijn maar een paar dingen die de EU doet: er zijn er nog veel meer. Eigenlijk maakt de Europese Unie een verschil in bijna alle aspecten van ons leven. Wat moet de EU doen en wat niet? Dat moet de bevolking van de EU beslissen. Hoe kunnen wij inspraak hebben? Dat lees je in het volgende hoofdstuk.

Europa heeft een eigen vlag en een eigen volkslied, de *Ode aan de vreugde* uit de negende symfonie van Beethoven. De oorspronkelijke tekst is in het Duits, maar als Europees volkslied wordt het zonder woorden gespeeld — alleen de melodie.

Je kunt die op internet beluisteren:

http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/anthem/index_nl.htm

De EU en haar burenen

► Zoek de hoofdsteden bij de landen?

- 1 Sofia
- 2 Brussel
- 3 Praag
- 4 Kopenhagen
- 5 Berlijn
- 6 Tallinn
- 7 Dublin
- 8 Athene
- 9 Madrid
- 10 Parijs
- 11 Zagreb
- 12 Rome
- 13 Nicosia
- 14 Riga
- 15 Vilnius
- 16 Luxemburg
- 17 Boedapest
- 18 Valletta
- 19 Amsterdam
- 20 Wenen
- 21 Warschau
- 22 Lissabon
- 23 Boekarest
- 24 Ljubljana
- 25 Bratislava
- 26 Helsinki
- 27 Stockholm
- 28 Londen

Legende

De **gekleurde landen** zijn lid van de Europese Unie (EU).

De **gestreepte landen** zijn van plan lid te worden van de EU.

De **andere landen**, waaronder de landen met een wit cirkeltje, zijn buurlanden van de EU.

De **stippen** laten zien waar de hoofdsteden liggen.

Vaticaanstad ligt in Rome.

Een aantal eilanden en andere gebieden die bij Frankrijk, Portugal en Spanje horen, maken ook deel uit van de EU. Maar omdat ze zo ver van het Europese vasteland af liggen, hebben we ze in een apart hokje (bovenaan rechts) gezet.

(*) UNSCR 1244

Enkele beroemde bezienswaardigheden in Europa:

- 1 Atomium, Brussel, België
- 2 Stonehenge, Wiltshire, Verenigd Koninkrijk
- 3 Koninklijke Abdij van San Lorenzo del Escorial, bij Madrid, Spanje
- 4 Parthenon, Athene, Griekenland
- 5 Parlementsgebouw, Boedapest, Hongarije
- 6 Eiffeltoren, Parijs, Frankrijk
- 7 Windmolens, Nederland
- 8 Karelsbrug, Praag, Tsjechië
- 9 De Kleine Zeemeermin, Kopenhagen, Denemarken
- 10 Sint-Nicolaaskerk, Sofia, Bulgarije
- 11 Sagrada Familia-kathedraal, Barcelona, Spanje
- 12 Colosseum, Rome, Italië
- 13 Brandenburger Tor, Berlijn, Duitsland

Kun jij ze op de onderstaande kaart vinden? Op de vorige bladzijde kun je hulp vinden!

De landen van de Europese Unie

De landen staan in alfabetische volgorde met de naam van het land in de eigen taal of talen (die tussen haakjes staat).

Vlag	Land	Hoofdstad	Bevolking
	België (Belgique/België)	Brussel (Brussel/Bruxelles)	11,2 miljoen
	Bulgarije (България/Bulgaria)	Sofia (София/Sofija)	7,3 miljoen
	Tsjechië (Česká republika)	Praag (Praha)	10,5 miljoen
	Denemarken (Danmark)	Kopenhagen (København)	5,6 miljoen
	Duitsland (Deutschland)	Berlijn (Berlin)	80,5 miljoen
	Estland (Eesti)	Tallinn (Tallinn)	1,3 miljoen
	Ierland (Éire/Ireland)	Dublin (Baile Atha Cliath/Dublin)	4,6 miljoen
	Griekenland (Ελλάδα/Elláda)	Athene (Αθήνα/Athína)	11,1 miljoen
	Spanje (España)	Madrid (Madrid)	46,7 miljoen
	Frankrijk (France)	Parijs (Paris)	65,6 miljoen
	Kroatië (Hrvatska)	Zagreb (Zagreb)	4,3 miljoen
	Italië (Italia)	Rome (Roma)	59,7 miljoen
	Cyprus (Κύπρος/Kypros) (Kibris)	Nicosia (Λευκωσία/Lefkosía) (Lefkosa)	0,9 miljoen
	Letland (Latvija)	Riga (Rīga)	2,0 miljoen
	Litouwen (Lietuva)	Vilnius (Vilnius)	3,0 miljoen
	Luxemburg (Luxemburg)	Luxemburg (Luxemburg)	0,5 miljoen
	Hongarije (Magyarország)	Boedapest (Budapest)	9,9 miljoen
	Malta (Malta)	Valletta (Valletta)	0,4 miljoen
	Nederland (Nederland)	Amsterdam (Amsterdam)	16,8 miljoen
	Oostenrijk (Österreich)	Wenen (Wien)	8,5 miljoen
	Polen (Polska)	Warschau (Warszawa)	38,5 miljoen
	Portugal (Portugal)	Lissabon (Lisboa)	10,5 miljoen
	Roemenië (România)	Boekarest (București)	20,1 miljoen
	Slovenië (Slovenija)	Ljubljana (Ljubljana)	2,1 miljoen
	Slowakije (Slovensko)	Bratislava (Bratislava)	5,4 miljoen
	Finland (Suomi/Finland)	Helsinki (Helsinki/Helsingfors)	5,4 miljoen
	Zweden (Sverige)	Stockholm (Stockholm)	9,6 miljoen
	Verenigd Koninkrijk (*) (United Kingdom)	Londen (London)	63,9 miljoen

(*) De volledige naam van dit land is „het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland”, maar de meeste mensen zeggen „Groot-Brittannië” of „het Verenigd Koninkrijk”.

De bevolkingscijfers zijn van 2013.
Bron: Eurostat.

Ontdek Europa! — Quiz

(Hint: je kunt alle antwoorden in dit boekje vinden.)

Hoeveel werelddelen zijn er in de wereld?

1.

?

Welke brandstof voor stoommachines maakte de industriële revolutie mogelijk?

7.

?

Welke twee steden worden door de Kanaaltunnel met elkaar verbonden?

2.

?

Welke historische gebeurtenis vond plaats in 1789?

8.

?

Met welk woord zeg je dat vogels in de herfst naar het zuiden vliegen om de winter in warmere streken door te brengen?

3.

?

In welke periode werd de computer uitgevonden?

9.

?

Met welk woord zeg je dat boeren hun velden bevoeien met water uit de grond of uit rivieren?

4.

?

Hoeveel landen zijn lid van de Europese Unie?

10.

?

Noem een zeedier dat kan worden gekweekt.

5.

?

In welke stad is het Hof van Justitie van de Europese Unie gevestigd?

11.

?

Wat betekent „democratie“?

6.

?

Hoe vaak worden er Europese verkiezingen gehouden?

12.

?

Wil je spelletjes doen, je kennis testen en Europa verder ontdekken?
Ga naar <http://europa.eu/europago/explore>

Ministers van alle EU-regeringen komen samen om EU-wetten aan te nemen.

Hoe neemt de EU besluiten?

Je kunt je voorstellen dat er veel mensen hard moeten werken om de EU te organiseren en alles goed te laten verlopen. Wie doet wat?

De Europese Commissie

In Brussel komt elke woensdag een groep vrouwen en mannen (één uit elke lidstaat) bij elkaar om te overleggen wat er moet gebeuren. Deze mensen worden voorgesteld door de regering van hun land, maar die keuze moet worden goedgekeurd door het Europees Parlement.

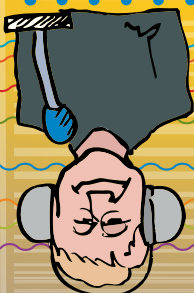
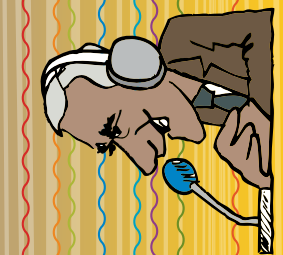
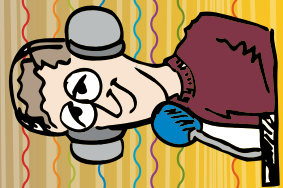
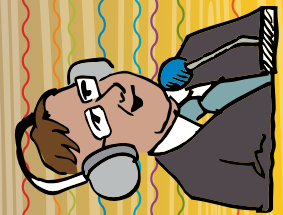
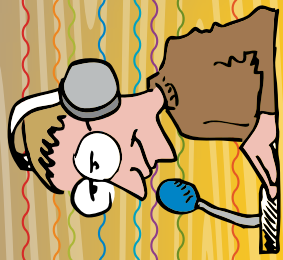
Zij worden commissarissen genoemd en vormen samen de Europese Commissie. Zij moeten bedenken wat het beste voor de hele EU is en nieuwe wetten voor de EU in haar geheel voorstellen. De wetten worden voorgesteld door de Commissie en aangenomen door het Parlement en de Raad.

De commissarissen worden bij hun werkzaamheden geholpen door deskundigen, juristen, secretaresses, vertalers enz., die het dagelijks werk van de Europese Unie doen.

Het Europees Parlement

Het Europees Parlement vertegenwoordigt alle burgers van de EU. Elke maand houdt het een grote vergadering in Straatsburg (Frankrijk) om de nieuwe wetten voor Europa te bespreken en vast te stellen.

Het Europees Parlement heeft 751 leden (Europarlementariërs). Zij worden elke vijf jaar gekozen bij verkiezingen waaraan alle volwassen mensen in de EU mogen deelnemen. Door onze Europarlementariërs te kiezen en met hen te praten, hebben wij invloed op de beslissingen in de EU.

De Europese Raad

Alle leiders van de EU-landen komen regelmatig bij elkaar op „topconferenties“ om te praten over de toestand in Europa en om de toekomst uit te stippelen. Zij praten niet over details, zoals de precieze woorden van nieuwe wetten.

De Raad

De nieuwe wetten voor Europa moeten niet alleen worden besproken door de Europarlementariërs, maar ook door de ministers van de regeringen in alle EU-landen. Wanneer de ministers vergaderen, worden ze samen „de Raad“ genoemd.

Eerst bespreekt de Raad het voorstel en daarna wordt erover gestemd.

Er zijn regels die bepalen hoeveel stemmen elk land heeft en hoeveel stemmen er nodig zijn om een wet goed te keuren. Voor sommige wetten moeten alle ministers van de Raad het met elkaar eens zijn.

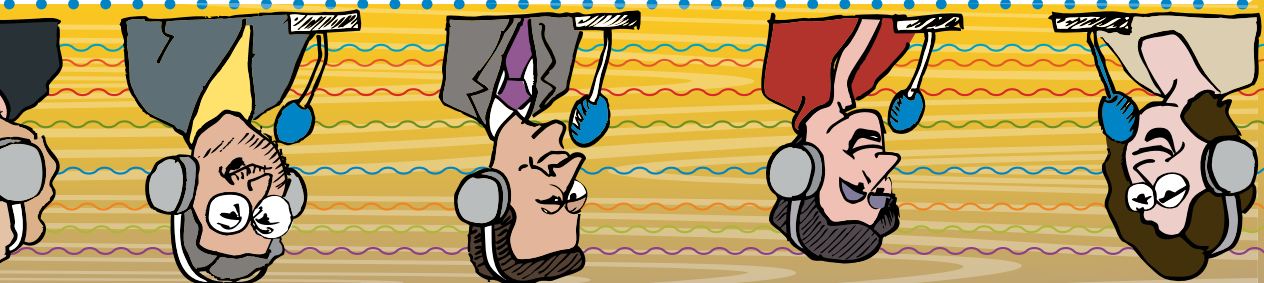
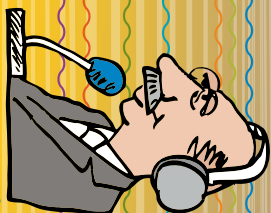
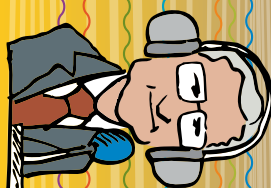
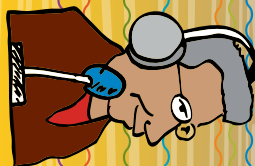
Zodra de Raad en het Parlement een nieuwe wet hebben aangenomen, moeten de EU-landen zich eraan houden.

Het Hof van Justitie

Wanneer een land zich niet goed aan een wet houdt, geeft de Europese Commissie dat land een waarschuwing en kan zij een klacht indienen bij het Hof van Justitie van de Europese Unie in Luxemburg. Het Hof moet zorgen dat de wetten van de EU worden nageleefd en dat ze overal op dezelfde manier worden toegepast. Per EU-lidstaat heeft het Hof één rechter.

Er zijn ook andere groepen mensen (bijvoorbeeld comités van deskundigen) bij de beslissingen in de EU betrokken omdat het belangrijk is dat ze helemaal in orde zijn.

Morgen ...

Het is belangrijk dat alle jonge mensen in Europa werk en een goede toekomst krijgen. Dat is niet gemakkelijk omdat de bedrijven in Europa moeten concurreren met bedrijven in andere delen van de wereld die hetzelfde werk vaak goedkoper kunnen doen.

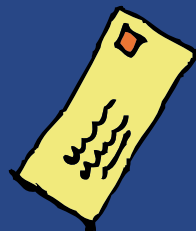
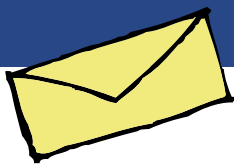
Er zijn andere grote problemen die we alleen kunnen oplossen wanneer landen in de hele wereld samenwerken, zoals:

- > milieuvervuiling en klimaatverandering;
- > honger en armoede;
- > internationale misdaad en terrorisme.

De Europese Unie werkt aan deze problemen, maar voor zo veel verschillende regeringen en het Europees Parlement is het niet altijd gemakkelijk om het eens te worden over wat er moet gebeuren. En dat is extra moeilijk omdat de EU ingewikkelde regels heeft om beslissingen te nemen.

Ook vinden veel mensen dat ze niet veel te zeggen hebben over wat er in Brussel of Straatsburg wordt beslist als ze alleen maar elke vijf jaar een lid van het Europees Parlement mogen kiezen.

... en daarna

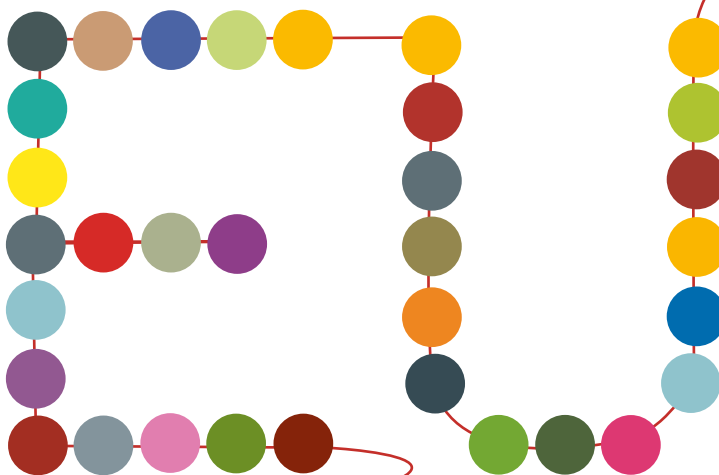
Wij moeten zorgen dat iedereen over de beslissingen van de Europese Unie kan meepraten.

Hoe kunnen wij dat doen? Heb jij goede ideeën? Wat zijn volgens jou de belangrijkste problemen die de EU moet aanpakken, en wat zou jij eraan willen doen?

Praat met je leraar en je klasgenoten over je ideeën, schrijf ze op en stuur ze naar jouw Europarlementariër! De namen en adressen van de Europarlementariërs zijn te vinden op de volgende website: <http://europarl.europa.eu>

Ook kun je contact opnemen met de Europese Commissie of het Parlement op een van de adressen achteraan in dit boek, en misschien kun je zelfs met je klas op bezoek komen bij de twee instellingen.

Vandaag zijn wij de kinderen van Europa. — Morgen zijn wij de volwassenen van Europa.

Samen moeten wij over de toekomst beslissen!

Nuttige links

Voor jou

Test eens wat je in dit boek hebt geleerd en speel het spel „Ontdek Europa!” op internet!

Ga naar:
<http://europa.eu/europago/explore>

Kinderhoek

Je kunt allerlei leuke wetenswaardigheden over alle EU-landen vinden en meer over de EU leren in de kinderhoek. Ook vind je er volop spelletjes en quizen!

<http://europa.eu/kids-corner>

&

Voor jouw leraar

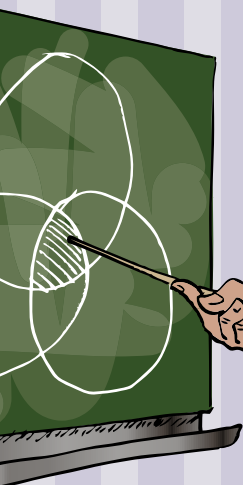
Voor leerkrachten

De onlinepagina voor leerkrachten van de Europese Unie is een informatieloket waar veel onderwijs-

materiaal over de Europese Unie en haar beleid te vinden is. Het materiaal is samengesteld door verschillende EU-instellingen en andere gouvernementele en non-gouvernementele organisaties. Of u nu zoekt naar inspiratie voor uw lessen of naar bestaand lesmateriaal over de Europese geschiedenis en cultuur, of zelfs over specifieke onderwerpen zoals klimaatverandering en energiebesparing, u kunt altijd iets nuttigs vinden dat geschikt is voor de leeftijdsgroep van uw leerlingen op het volgende adres:

<http://europa.eu/teachers-corner>

Meer informatie over de EU

DE EU OP HET WEB

Informatie in alle officiële talen van de Europese Unie vindt u op de Europawebsite:

<http://europa.eu>

BEZOEK ONS

Er zijn in heel Europa honderden plaatselijke EU-informatiecentra. Het adres van het dichtstbijzijnde centrum vindt u op deze website: <http://europedirect.europa.eu>

BEL OF MAIL ONS

Europe Direct beantwoordt al uw vragen over de Europese Unie. U kunt ons bereiken op het gratis telefoonnummer **00 800 6 7 8 9 10 11** (sommige mobiele telefoonoperatoren bieden geen toegang tot 00800-nummers of brengen verbindingen met deze nummers in rekening), tegen betaling uit een land buiten de EU op het nummer **+32 22999696**, of door een e-mail te sturen naar <http://europedirect.europa.eu>

INTERESSANTE LECTUUR

Publicaties over de EU vindt u op de website van EU Bookshop: <http://bookshop.europa.eu>

Informatie en publicaties over de Europese Unie in het Nederlands zijn ook verkrijgbaar bij:

VERTEGENWOORDIGINGEN
VAN DE EUROPESE COMMISSIE

Vertegenwoordiging in België

Wetstraat 170
1040 Brussel
BELGIË
Tel. +32 22953844
Internet: http://ec.europa.eu/belgium/welcome/index_nl.htm
E-mail: COMM-REP-BRU@ec.europa.eu

Vertegenwoordiging in Nederland

Huis van Europa
Korte Vijverberg 5
2513 AB Den Haag
NEDERLAND
Tel. +31 703135300
Internet: www.eu.nl
E-mail: burhay@ec.europa.eu

INFORMATIEBUREAUS
VAN HET EUROPEES PARLEMENT

Informatiebureau in België

Wiertzstraat 60
1047 Brussel
BELGIË
Tel. +32 22842005
Internet: www.europarl.be/view/nl/index.html
E-mail: epbrussels@europarl.europa.eu

Informatiebureau in Nederland

Huis van Europa
Korte Vijverberg 6
2513 AB Den Haag
NEDERLAND
Tel. +31 703135400
Internet: www.europeesparlement.nl
E-mail: epdenhaag@europarl.europa.eu

Er zijn vertegenwoordigingen of bureaus van de Europese Commissie en van het Europees Parlement in alle lidstaten van de Europese Unie. De Europese Unie heeft ook delegaties in andere landen van de wereld.

Ontdek Europa!

Europa: een mooi werelddeel met een boeiende geschiedenis. Hier komen veel wereldberoemde wetenschappers, uitvinders, kunstenaars en componisten vandaan, maar ook populaire artiesten en succesvolle sportmensen.

Eeuwenlang was Europa het toneel van oorlogen en verdeeldheid. Maar de afgelopen zestig jaar zijn de landen van dit oude werelddeel samengekomen in vrede, vriendschap en eenheid, om aan een beter Europa en een betere wereld te werken.

In dit boek voor kinderen van ongeveer 9 tot 12 jaar wordt het verhaal simpel en duidelijk verteld. Aan de hand van interessante feiten en kleurige illustraties geeft het een levendig overzicht van Europa en legt het in het kort uit wat de Europese Unie is en hoe deze werkt.

Ga naar onze website: <http://europa.eu/kids-corner>

Je vindt er veel leuke quizzen en spellen om jouw kennis te testen!

We wensen je een leuke ontdekkingstocht!

Publicatiebureau

Veertig beroemde gezichten, van A tot Z

Europa heeft veel grote kunstenaars, componisten, artiesten, uitvinders, wetenschappers en sportmensen voortgebracht. Een aantal van hen hebben we al in eerdere hoofdstukken genoemd. We kunnen ze natuurlijk niet allemaal in dit boekje opnemen, dus staan hieronder veertig namen uit verschillende Europese landen in alfabetische volgorde.

Onder aan de lijst is een hokje opengelaten waar je jouw eigen keuze kunt invullen. Dat kan iemand zijn uit je eigen land of je favoriete Europese sportclub of band. Je kunt ook een plaatje van ze opzoeken, dat erbij plakken en bijvoorbeeld leuke weetjes erbij schrijven.

ABBA

© BPA

Popgroep: Zweden

Hun nummers waren wereldwijd grote hits in de jaren zeventig en zijn nog altijd populair. De bekende musical en de film Mamma Mia zijn hierop geïnspireerd.

Agatha Christie

© MWPT/SPL

Schrijfster: Verenigd Koninkrijk

Zij is vooral bekend om haar detectiveromans, die haar de titel „koningin van de misdaad” bezorgden. Zij was een van de belangrijkste en meest vernieuwende schrijvers van dit soort boeken.

Aki Kaurismäki

© Stéphane Reivfor Picture/Corbis

Filmregisseur: Finland

Zijn bekendste film De man zonder verleden was genomineerd voor een Oscar en won een prijs op het Filmfestival van Cannes in 2002.

Albert Einstein

© Philippe Hakim/Beiglu/AFIP

Wetenschapper: Duitsland

Hij ontdekte in 1905 de „relativiteit”, met andere woorden hoe massa, energie en tijd met elkaar samenhangen.

Anne Frank

© From the Jewish Chron

Schrijfster: Nederland

Zij is een van de bekendste Joodse slachtoffers van de Holocaust. Haar dagboek is nu een van de meest gelezen boeken ter wereld.

Antonio Vivaldi

Wikimedia

Componist: Italië

Hij heeft veel muziekstukken geschreven, zoals De vier jaargetijden (1725).

**Astrid
Lindgren**

© ANG

Schrijfster: Zweden

Zij schreef veel bekende kinderboeken, zoals Pippi Langkous. In de hele wereld zijn meer dan 145 miljoen van haar boeken verkocht, in veel verschillende talen.

**Carmen
Kass**

© Pierre Wuthegy/Sigma/Corbis

Model: Estland

Zij is verschenen op de omslag van het modeblad Vogue en heeft geposeerd voor merken als Chanel en Gucci.

Christo

© Lynn Goldsmith/Corbis

Kunstenaar: Bulgarije

Hij werd beroemd met het „inpakken” van gebouwen, monumenten en zelfs bomen in textiel, zoals het Duitse parlement in 1995.

**Edward
de Bono**

© Corbis

Denker: Malta

Het begrip „lateraal denken” is van hem afkomstig. Hij is vooral beroemd vanwege zijn boek Zes denkhoeden.

**Franz
Liszt**

Wikimedia

Componist: Hongarije

Hij schreef enkele van de moeilijkste pianostukken die er bestaan, zoals de Transcendentale Etudes.

**Fryderyk
Chopin**

Wikimedia

Componist en pianist: Polen

Hij schreef veel pianostukken, waaronder zijn beroemde Nocturnes.

Gabrielle „Coco“ Chanel

© Man Ray

Modeontwerpster: Frankrijk

Door haar vernieuwende damesmode had zij veel invloed op de mode van de 20e eeuw.

George Michael

© M&A/PPP

Internationale popster: Cyprus

Hij werd beroemd met hits als Last Christmas en verkocht meer dan 80 miljoen singles.

Georges Remi (Hergé)

© BelgwaAFP

Striptekenaar: België

Vooral bekend om de verhalen van Kuifje, die hij schreef en tekende van 1929 tot aan zijn dood in 1983.

Hans Christian Andersen

© AKG

Schrijver: Denemarken

Miljoenen kinderen in de hele wereld kennen zijn prachtige sprookjes, zoals Het lelijke eendje en De kleine zeemeermin.

Helena Rubinstein

© Interfoto

Zakenvrouw: Polen

Oprichtster van het bedrijf Helena Rubinstein (schoonheidsproducten) en een van de rijkste en succesvolste vrouwen van haar tijd.

Homerus

Wikimedia

Dichter: Griekenland

Een legendarische Griekse dichter uit de oudheid, die waarschijnlijk de verhalende gedichten de Ilias en de Odyssee heeft geschreven.

**Ivana
Kobilca**

Wikimedia

Schilderes: Slovenië

De belangrijkste schilderes uit Slovenië. Zij maakte realistische en impressionistische stillevens, portretten en landschappen.

**Jean
Monnet**

© EU

Staatsman: Frankrijk

Hij ontwikkelde de eerste ideeën om de Europese Unie op te richten en hielp bij de oprichting van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal.

**J.K.
Rowling**

© San Youhg/SigmaCorbis

Schrijfster: Verenigd Koninkrijk

Zij schreef de bekende boekenreeks Harry Potter, waarvan wereldwijd 400 miljoen exemplaren zijn verkocht.

**Jeanne
d'Arc**

Wikimedia

Historische figuur: Frankrijk

Zij leidde het Franse leger naar grote overwinningen tijdens de Honderdjarige Oorlog. Zij werd later gevangengenomen en stierf op de brandstapel, 19 jaar oud.

**Krišjānis
Barons**

© Jānis Reikets

Schrijver: Letland

Hij werd bekend als de vader van de „dainas”, traditionele Baltische muziek en teksten.

**Leonardo
da Vinci**

Wikimedia

Schilder, beeldhouwer, architect, wetenschapper, uitvinder en filosoof: Italië

Hij schilderde het beroemde portret van Mona Lisa en ontwierp al in 1493 het eerste helikoptermodel.

Luka
Modrić

© Shutterstock

Voetballer: Kroatië

Speelde in topclubs zoals Tottenham Hotspur en Real Madrid, maar ook voor Kroatië in verschillende wereldbeker- en Europacuptoernooien.

Marie
Curie
(Maria
Skłodowska)

© Bettmann/Corbis

Wetenschapster: Polen

Samen met haar echtgenoot Pierre ontdekte ze radium, een radioactief metaal. Zij kregen in 1903 de Nobelprijs voor de Natuurkunde.

Marlene
Dietrich

© CinemaPhoto/Corbis

Actrice: Duitsland

Zij speelde in veel films, bijvoorbeeld in de originele versie van Reis om de wereld in 80 dagen (1956).

MC Solaar

© Visual Press Agency

Rapper: Frankrijk

Hij is internationaal een van de populairste en invloedrijkste Franse rappers.

Mikalojus
Konstantinas
Čiurlionis

© BIA/Novosti

Schilder en componist: Litouwen

Een van de bekendste kunstenaars van Litouwen. Hij componeerde 250 muziekstukken en maakte 300 schilderijen.

Nadia
Comăneci

© Wally McNamee/Corbis

Atlete: Roemenië

De eerste mens die ooit een perfecte score (10 op 10) behaalde voor turnen tijdens de Olympische Spelen (1976).

**Pablo
Picasso**

© Ralph Gatti/AFP

Schilder: Spanje

Hij werd beroemd om zijn schilderijen in de „kubistische“ stijl.

**Penélope
Cruz**

© NG Collection

Actrice: Spanje

Zij speelde in veel internationaal succesvolle films en werkte met bekende regisseurs als Woody Allen en Pedro Almodóvar.

**Robert
Schuman**

© BU

Politicus: Luxemburg

Hij werd geboren in Luxemburg, maar werd premier (eerste minister) in Frankrijk. Hij wordt beschouwd als de grondlegger van Europa. Schuman legde zijn beroemde verklaring af op 9 mei 1950 en daarom is 9 mei uitgeroepen tot „Dag van Europa“.

**Štefan
Banič**

© SKC

Uitvinder: Slowakije

Hij vond in 1913 de parachute uit.

**Steffi
Graf**

© Don Emmert/Biga/AFP

Tennisster: Duitsland

Zij was de beste speelster ter wereld en de enige die alle grandslamtoernooien minstens vier keer won.

U2

© Massimo Sestini/Ansa

Popgroep: Ierland

Hun nummers zijn sinds de jaren tachtig wereldhits geweest.

Václav
Havel

© Massimo Sestini

Toneelschrijver en politicus: Tsjechië

Vroegere dissidente toneelspeler die kritiek had op de communistische regering en die in 2003 werd voorgedragen voor de Nobelprijs voor de Vrede. Hij was de laatste president van Tsjechoslowakije en de eerste president van Tsjechië.

Vasco
da Gama

© Leemage

Ontdekkingsreiziger: Portugal

Een van de succesvolste ontdekkingsreizigers van zijn tijd. Hij is de eerste die rechtstreeks van Europa naar India is gevaren.

Vivienne
Westwood

© Stéphane Carrière/Sygma/Corbis

Modeontwerpster: Verenigd Koninkrijk

Zij maakte punk- en newwavemode bekend bij de grote massa in de jaren zeventig en speelt nog altijd een belangrijke rol in de modewereld.

Wolfgang
Amadeus
Mozart

Wikimedia

Musicus: Oostenrijk

Hij componeerde meer dan 600 klassieke muziekstukken en schreef zijn eerste opera in 1770, toen hij 14 jaar oud was.

Mijn
keuze:

